

TURVALLISUUSASIAKIRJA

Tampereen Vihuri

Hyväksytty seuran johtokunnassa 17.03.2019

1. Turvallisuusasiakirjan laadinnan lähtökohdat

Tampereen Vihuri ry on melontaan erikoistunut urheiluseura, joka kuuluu jäsenenä Suomen melonta- ja soutuiliittoon. Seuran toiminta sisältää laajasti erilaisia melontamuotoja ja niihin liittyviä tukipalveluja. Osa toiminnoista on suunnattu myös seuran ulkopuolisille henkilöille. Kuluttajaturvallisuuslain (ks. liite 1) mukaan seuran ulkopuolisille järjestetyt toiminnot kuuluvat tämän lain piiriin. Lain mukaan palvelun tarjoajan on laadittava turvallisuusasiakirja, joka sisältää suunnitelman vaarojen tunnistamiseksi ja riskien hallitsemiseksi sekä niistä tiedottamiseksi palvelujen tarjoamisessa mukana oleville.

Vihurin turvallisuusasiakirja on laadittu noudattaen soveltuvin osin turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) 27.12.2011 antamaa ohjetta turvallisuusasiakirjan sisällöstä.

Kuluttajaturvallisuuslaki ja melonnan neuvottelukunnan turvallisuusohje (liite 2) muodostavat perustan Vihuri ry:n melontakulttuurin kehittämiseksi.

2. Turvallisuusasiakirjan hallinta ja käyttö

Turvallisuusasiakirjan hyväksyy seuran johtokunta. Toiminnassa käytetään tuoreinta asiakirjaa. Turvallisuusasiakirja säilytetään seuran vajalla toimistossa päivystäjän mapissa. Asiakirjaa päivitetään tarvittaessa.

Turvallisuusasiakirja käydään läpi tapahtumien vastuuohjaajien kanssa ja he varmentavat sisällön ymmärtämisen allekirjoituksellaan (liite 3). Kuittauslomakkeita säilytetään vajan toimistossa päivystäjän mapissa. Vaativista tapahtumista tehdään suunnitelma liitteelle 4. Läheltä piti –tilanteet sekä kohdan 12 tapaukset raportoidaan liitteellä 5. Peruskurssilla noudatetaan liitteen 6 ohjeita, lasten ja nuorten melontakoulussa noudatetaan liitteen 7 ohjeita, ja MS potilaille tarkoitettussa sovelletussa melonnassa noudatetaan liitteen 8 ohjeita.

3. Tampereen Vihuri ry:n toiminta

Vihuri järjestää jäsenilleen retki-, kilpa-, koski- ja kuntomelontaa ja näitä tukevien toimintaedellytysten (olosuhteet, kalusteet, varusteet, talous, turvallisuus) luomista ja koulutus- ja kurssitoiminnan järjestämistä. Seuran järjestämä lasten ja nuorten melontakoulu ja melonnan peruskurssit eivät edellytä jäsenyyttä vaan ovat tarkoitettuja kaikille halukkaille, jotka täyttävät kurssien osallistujille asetetut vaatimukset.

4. Turvallisuusvastaava

Turvallisuusvastaava ja hänen varahenkilönsä on listattu yhteystietoineen seuran vajan ilmoitustaululle sekä päivystäjän kansioon yhdessä seuran muiden vastuuhenkilöiden kanssa.

Turvallisuusvastaavan tehtäviin kuuluu:

- yleinen turvallisuuden suunnittelu
- turvallisuusasiakirjan ylläpito ja esittely johtokunnalle
- seuran järjestämien melontatapahtumien ohjaajien perehdyttäminen turvallisuusasiakirjaan ja kurssien turvalliseen toteuttamiseen
- onnettomuuksien ja läheltä piti –tilanteiden raportointi ja seuranta

5. Työntekijöiden toimenkuvat

Tapahtumien ohjaajat eivät ole seuran työntekijöitä; ohjaajalla tarkoitetaan apu- tai vastuuhjaajaa, taikka kilpamelonnan valmentajaa. Tapahtumilla on **apuhjaajia ja vastuuhjaaja, joka on joko melontaohjaaja, -opas tai -kouluttaja**. Tarkempi ohjaajien toimenkuva esitetään kunkin tapahtuman turvallisuussuunnitelmassa, **joka voi olla suullinen ja/tai kirjallinen**.

6. Melontatoimintaan osallistujat

Osallistujille ehdoton vaatimus on uimataito 200 m. Päihteiden vaikutuksen alaisena ei tapahtumiin saa osallistua. Sairauksien (esim. tajunnan tasoon tai tasapainoon vaikuttavat), tai vaativissa retkissä vaivojen (esim. hartia- tai selkävaiva) vaikutuksesta osallistumiseen keskustellaan ohjaajan kanssa ja ohjaaja päättää, onko osallistuminen mahdollista. Aikuisille tarkoitettuihin tapahtumiin voivat lähtökohtaisesti osallistua kaikki 18 vuotta täyttäneet, ja vanhempien kirjallisella suostumuksella myös 15 vuotta täyttäneet.

Osallistujien melontataidot ja -tiedot vaihtelevat toiminnasta ja tapahtumasta riippuen, samoin turvallisuussuunnitelmien tarve. Tarkemmat osallistujaryhmien määritykset, vaatimukset, ohjeet varustautumisesta ja opastuksesta ovat kunkin toiminnan/tapahtuman turvallisuussuunnitelmassa, **joka voi olla suullinen ja/tai kirjallinen**. Turvallisuuden kannalta oleellisimmista (ks. minimivaatimukset Liite 4) retkistä ja tapahtumista tulee tehdä kirjallinen suunnitelma (liite 4), joka on esitettävä vetovastuussa oleville, kaikille osallistujille, sekä lähetettävä se tiedoksi turvallisuusvastaavalle.

7. Rakennukset ja kiinteistöt

Seuralla on Näsijärven rannalla vaja, jossa säilytetään kalustoa. Siellä on myös kuntosali ja seuran toimisto. Käyntiosoite on Rauhaniementie 25, Tampere (N 61°30.886' E 023°47.389'). Alkusammutuskalustona on 2 jauhesammutinta ja sangot.

Vajan yhteydessä on punttisali, joka on seuran jäsenistön käytössä. Salin käyttäjät ovat velvollisia yhteisesti huolehtimaan laitteiden yleiskunnosta. Vioista ilmoitetaan sekä vajamestarille (vajamestari@vihuri.info), että rata- ja maratonmelonnan vastuuhenkilölle.

Seuran omistuksessa on Näsijärven Niihamanselän itäreunalla Haukisaari. Saarella on saunarakennus ja puuliiteri. Käyntiosoite on Lassinlinnankatu 21, Tampere. Lähin käyntiosoite, johon voidaan ajaa autolla, on Lassinlinnankatu 22:n ja 23:n (N 61°31.681' E 023°56.263') välisellä alueella venepaikkojen tuntumassa oleva pysäköintialue. Alkusammutuskalustona on jauhesammutin ja sangot.

Seuralla on myös Kaukajärven rannassa konteista tehtyjä vajoja, joita käyttävät rata- ja poolomelajat.

Seuran rakennusten kunnosta vastaa johtokunta apunaan kiinteistöjoaksen vetäjä (kiinteisto@vihuri.info), ja Kaukajärven konteista kilpajoaksen vetäjä (kilpajaos@vihuri.info).

8. Turvallisuusvälineet

Melontatapahtumissa ohjaajien ja osallistujien pakollinen turvavarustus on päällepuettu melontaliivi. Kuitenkin yli 16 vuotiaat noudattavat rata- ja maratonmelonnikilpailuissa kisasääntöjä, ja harjoituksissa kuuluu päätös liivien käytöstä yli 16 vuotiaalle urheilijalle, hänen vanhemmilleen ja valmentajalle, vaikka liivien käyttö onkin aina suositeltavaa.

Kaikkien seuran liivien kelluttavuus tarkistettiin viimeksi syksyllä 2014. Seuran melontaliivien mekaaninen kunto tarkastetaan kerran vuodessa vajatalloissa ennen ensimmäistä kurssia. Myös heittoliinon ja hinausvöiden kunto tarkistetaan, mukaanlukien vöiden quick-release. Mikäli kauden aikana havaitaan turvallisuusvarusteiden rikkoontuneen, ne korjaa tai poistaa käytöstä vajamestari (vajamestari@vihuri.info) tai kalustovastaava (ks. vajan ilmoitustaulu).

9. Kajakit sekä muut välineet ja varusteet

Kajakien kunnan ja varustuksen on oltava Melonnan turvallisuusohjeen mukainen. Seuran kajakit tarkastetaan vajatalkoissa ennen ensimmäistä kurssia. Mikäli kauden aikana havaitaan kajakien rikkoontuneen, ne korjataan tai poistetaan käytöstä. Kajakeista vastaa kalustovastaava sekä vajamestari vajamestari@vihuri.info. (ks. vajan ilmoitustaulu)

Jokainen, joka huomaa kajakeissa vian, on velvollinen merkitsemään viat vajan ilmoitustaululla olevaan vikalistaan, sekä laittamaan kajakkiin näkyvästi KÄYTTÖKIELLOSSA lapun. Jokainen seuran jäsen on muutenkin velvollinen huolehtimaan yhteisessä käytössä olevista esineistä ja laitteista.

10. Harjoitustilat

Seuran harjoitusvuoroilla Tampereen kaupungin uimahallissa ja Ratinan stadionin kuntosalissa seuran jäsenten edellytetään noudattavan paikan ohjeistuksia ja käytäntöjä sekä mahdollisia seuran osoittamia aika- ja tilankäyttöohjeita. Seuran vajan yhteydessä olevan punttisalin ohjeita noudatetaan, ja vioista ilmoitetaan kohdan 7 mukaisesti.

11. Yleinen toimintaohje onnettomuus- ja vahinkotilanteissa

Ryhmän vetäjä tai kokenein melojista arvioi tilanteen ja käskyttää muita tilanteen mukaan

- **Pelastavat toimenpiteet**
Jos uhri on tajuton tai ei hengitä => aina hätäilmoitus 112, muuten harkinnan mukaan
- **Lisäonnettomuuksien esto** – ml. muun melontaryhmän ohjeistus
- **Loukkaantuneiden siirto turvalliseen paikkaan**
- **Ensiavun aloitus heti kun mahdollista**

12. Toiminta onnettomuuden jälkeen

Onnettomuuksista ja vakavista läheltä piti-tilanteista pidetään kirjaa. Tällaisia ovat **kaikki hengenvaaralliset tilanteet**, mutta myös onnettomuudet, joissa on syntynyt vakavia ruumiinvammoja, suuria kalustovaurioita, tai on muita tekijöitä miksi tietojen kokoaminen ja analysointi on melontaturvallisuuden kehittämisen kannalta tärkeää.

Tapahtuman turvallisuudesta vastaava tekee raportin (liite 5) seuran johtokunnalle, joka käsittelee asian ja toimittaa raportin turvallisuusvastaavan kautta Melonta- ja Soutuliiton turvaryhmälle ja mahdolliselle viranomaistaholle. Raportissa on tiedot onnettomuudesta, seurauksista ja korjaavista toimenpiteistä.

13. Vakuutusturva

Tampereen Vihuri kuuluu Suomen Kanoottiliittoon sekä Suomen Melonta- ja Soutuliittoon, joka kuuluu Valoon. Valo on vakuuttanut Pohjolan Vakuutus Oy:ssä jäsenseurojensa vapaaehtoistyöntekijät tapaturma- ja vastuuvakuutuksella. Vakuutusturva kattaa talkoot, valmennus- ja koulutustehtävät, kilpailujen järjestelytehtävät, sekä matkat em. vapaaehtoistyöhön. Vakuutus ei korvaa kilpaurheilussa tai sen harjoittelussa sattunutta tapaturmaa. **Peruskurssien osallistujia neuvotaan varmistamaan, että heidän tapaturmavakuutuksensa kattaa melonnan.** Seuralla on Turvassa vakuutukset, jotka kattavat kiinteistöt ja seuran kaluston.

14. Liitteet

1. Melontaturvallisuuden taustalla olevat säädökset	6. Peruskurssin turvallisuussuunnitelma
2. Melonnan turvallisuusohje	7. Lasten ja nuorten melontakoulun turvallisuussuunnitelma
3. Kuittauslomake turvallisuusasiakirjan läpikäymisestä	8. Soveltavan melonnan turvallisuussuunnitelma
4. Vaativan retken, ulkoisen tapahtuman tms. turvallisuussuunnitelma	9. Alilämpöisyyden (hypotermian) ensiapu
5. Onnettomuuksien ja läheltä piti tilanteiden raportti	

Liite 1.

Melontaturvallisuuden taustalla olevat säädökset

Seppo Paavola 3.5.2014

Seuraava normiluettelo sisältää normin nimen, säädösnumeron (jos laki tai asetus kyseessä) ja melontaturvallisuuden kannalta keskeiset pykälät. Nimen ja tai säädösnumeron perusteella lakiteksti, esim kuluttajaturvallisuuslaki, löytyy internetistä hakemalla: finlex/920/2011 tai kuluttajaturvallisuuslaki. Lain yksityiskohtaiset perustelut löytyvät hallituksen esityksestä (HE). HE löytyy lain lopusta esim HE 99/2010, jolla pääsee kuluttajaturvallisuuslain yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011: §:t 1, 2, 3, 5, 6, 7,11/4, 12, 24) >

kts myös HE 99/2010/yksityiskohtaiset perustelut 3 §: riskin määrittely

Laissa määritellään mm. palvelun tarjoaja (3 §/4): Laissa tarkoitetaan *palvelun tarjoajalla luonnollista henkilöä taikka yksityistä tai julkista oikeushenkilöä, joka suorittaa, pitää kaupan, tarjoaa, myy tai muutoin luovuttaa tai välittää kuluttajapalveluja*. Kuitenkin *palvelun tarjoajalla ei tarkoiteta myöskään yhdistystä tai muuta yhteisöä siltä osin kuin se tarjoaa palveluja jäsenilleen muussa kuin elinkeinotoiminnassa*.

Tampereen Vihurin ei-jäsenille tarjoamina palveluina tulevat kysymykseen ainakin melonnan peruskurssit ja lasten ja nuorten urheilukoulut, joihin voivat osallistua seuran ulkopuoliset henkilöt. Näiden palvelujen osalta Vihurin toimintaa koskee kuluttajaturvallisuuslaki, jossa mm. määritellään palveluja tarjottaessa

- huolellisuusvelvollisuudesta (5 §)
- riskinarvioinnista (5 §),1/
- ilmoitusvelvollisuudesta (6 §), 2/
- turvallisuusasiakirjasta (7 §)

1/ Riskiarviointia on tarkasteltu myös lain yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 99/2010, 3§)

2/Ilmoitusvelvollisuuspykälässä määritellään palvelut, joista on tehtäväkirjallinen ilmoitus sen kunnan viranomaiselle, jonka alueella palvelua aiotaan tarjota. Tällainen palvelu on mm. *seikkailu-, elämys- ja luontopalvelu* sekä *niihin rinnastettava muu ohjelmapalvelu, jolle siihen sisältyvää riskiä voida arvioida vähäiseksi* (6§/6). Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), joka valvoo valtakunnallisesti lain noudattamista on katsonut seikkailu-, elämys- ja luontopalveluiksi rinnastettaviksi muiksi ohjelmapalveluiksi esimerkiksi melontapalvelut ja kanoottireitit (Tukes nettisivut: ohjelmapalvelut päivitetty 27.2.2014). Palvelujen tarjoajan, jonka on tehtävä edellä mainittu ilmoitus valvontaviranomaiselle (kunnalle) on lisäksi laadittava turvallisuusasiakirja. Turvallisuusasiakirjan sisällöstä on Tukes antanut ohjeen: Kuluttajaturvallisuuslain mukainen turvallisuusasiakirja (Tukesin nettisivut 27.12.2011).

Kuluttajavirasto on antanut ennen jo 5.9. ohjeet Ohjelmapalveluiden turvallisuuden edistämiseksi (Kuluttajaviraston julkaisusarja 9/2003). Esim. nykyinen Vihurin turvallisuusasiakirja näyttää noudattavan mainitun Tukesin ohjeen mukaista sisällysluetteloa.

Tukesin sivuilla on myös Suomen melonta- ja soutuliiton ohjeet, mm. melontaturvallisuuden neuvottelukunnan melonnan turvallisuusohje, ks. Liite 2. Näin Tukes näkee lajiliiton ohjeet osana ja jatkona tässä kuvatuille laintasoisille normeille ja virkamiesohjeille.

Riippumatta siitä edellyttävätkö laintasoiset normit joidenkin asiakirjojen laatimista turvallisuusnormien mukaisen turvallisuuskäytäntöjen luomista voi pitää lähtökohtana Vihurin turvallisuuskulttuurin kehittämiseksi. Käytännön toiminnassa tulee sitten toiminnan riskiarvioinnin ja muun harkinnan perusteella ratkaista, mihin seikkoihin erityisesti nimenomaisessa Vihuri ry:n tilanteessa tulee milloinkin kiinnittää huomiota.

Kansainvälinen yleissopimus kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merillä (Lakikokoelma 2006 Vesiliikenteen säädökset, Edita)

Meriteiden säännöt 1972

Kansainvälisessä yleissopimuksessa kansainvälisistä säännöistä yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä (1972) on ensinnäkin todettu sääntöjen koskevan kaikkia aluksia avomerellä ja kaikilla siihen yhteydessä olevilla kulkuvesillä, joilla merialukset voivat liikennöidä. Sopimuksessa alus tarkoittaa jokaista uivaa laitetta, myös alusta ilman uppoamaa.... Yleissopimuksessa tarkastellaan

- ohjaus- ja kulkusääntöjä
 - o mm. tähytysvelvollisuus, yhteentörmäämisen vaara, väistämisvelvollisuudet, valot purjealuksissa ja soutuveneissä
- valo- ja merkkikuvioita
- ääni- ja valomerkkejä
 - o mm. äänimerkit näkyvyyden ollessa rajoitettu
- hätämerkkejä
 - o mm. luettelo hätämerkeistä a-o (15 kpl)

Vesiliikennelaki (463/1996)

Lain tarkoituksena on edistää vesiliikenteen turvallisuutta. Lakia sovelletaan vesikulkuneuvoihin ja niiden käyttämiseen vesialueella. Vesiliikennekulkuneuvolla tarkoitetaan veteen tukeutuvaa ja vesillä liikkumiseen tarkoitettua kulkuvälinettä ja laitetta, siis myös kajakkia tai kanoottia. Laissa säädetään vesillä liikkujan yleisistä velvollisuuksista, vesikulkuneuvon rakenteesta, varusteista ja kunnosta.

Vesiliikenneasetus (124/1997)

Asetus tarkentaa vastaavan lain säännöksiä mm. vesikulkuneuvojen varustevaatimuksista.

Merilaki (674/1994) ja meripelastuslaki (1145/2001)

Lakeja sarjassamme ”hyvä tietää”

Pelastuslaki (379/2011)

Melonnan kannalta laissa on keskeistä yleinen toimintavelvollisuus, huolellisuusvelvollisuus ja varovaisuus tulen käsittelyssä.

Laissa edellytetään myös (16 §) pelastussuunnitelman laatiminen yleisötilaisuuksiin, joissa ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn johdosta sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011)

Asetus tarkistaa pelastuslakia asettamalla kriteerit sille, milloin pelastussuunnitelma on laadittava (Järjestäessään 2013 toukokuussa erämelonnan SM-kilpailut tapahtumalle laadittiin pelastussuunnitelma tapahtuman erikoisolosuhteiden (kylmä vesi> tapahtuman luonne aiheutti erityistä vaaraa ihmisille) ja läsnä oli samanaikaisesti vähintään 200 henkilöä).

Kokoontumislaki (530/1999)

Yleinen kokous tai yleisötilaisuus (esim. urheilutapahtuma) on järjestettävä rauhanomaisesti sekä osanottajien tai sivullisten turvallisuutta vaarantamatta ja heidän oikeuksiaan loukkaamatta. Tällaista tilaisuutta järjestettäessä on huolehdittava siitä, ettei kokoontumisesta aiheudu huomattavaa haittaa ympäristölle (3 §)

Laissa säädetään yleisötapahtuman järjestäjän velvollisuuksista.

Liite 2.

Melonnan turvallisuusohje

Melontaturvallisuuden neuvottelukunta on Suomen Kanoottiliitto ry:n esityksestä antanut seuraavan ohjeen melonnin turvallisuudesta 24.4.2002. Turvaohjetta on tarkennettu Suomen Melontakouluttajat ry:n esityksestä 9.11.2012.

1. Soveltaminen

1.1 Tätä ohjetta sovelletaan ansiotarkoituksessa, järjestötoiminnassa tai muutoin järjestetysti tapahtuvaan melontaan. Ohjeen soveltamisala kattaa kanoottin vuokrauksen, melontaretkeilyn, -koulutuksen, ohjelmapalvelut ja muut vastaavat toiminnot. Muuhun melontaan tätä ohjetta sovelletaan jäljempänä kohtien 2, 3 ja 4.1 osalta. Melontatilanteella tässä ohjeessa tarkoitetaan kanoottin, melontavarusteiden, melontapaikan, sääolosuhteiden sekä melojan ja melojaryhmän taitojen yhdistelmää.

1.2 Kilpailutoiminnassa ja siihen liittyvässä harjoittelussa noudatetaan erikseen vahvistettuja eri melontalajien turvallisuusohjeita.

2. Kanoottin rakenne

2.1 Kanootilla tarkoitetaan tässä ohjeessa kajakkia, avointa kanoottia tai muuta vastaavaa melalla liikuteltavaa vesikulkuneuvoa lukuun ottamatta melalla liikutettavia kumilauttoja.

2.2 Kanootista vastuussa olevan eli tilanteesta riippuen omistajan, vuokralleantajan, vuokraajan tai muun käyttäjän on pidettävä kanootti melontakelpoisena ja asianmukaisessa kunnossa. Kanoottin rakenteen, varusteiden, lujuuden ja vakavuuden on oltava sellaiset, että se on turvallinen niissä olosuhteissa, missä sitä käytetään.

2.3 Kanootissa tulee olla kellukkeet tai vedenpitävät laipiot ja sen tulee olla niin rakennettu ja varustettu, että se vedellä täytettynä ja kutakin henkilöä kohti 100 Newtonin voimalla kuormitettuna pysyy pinnalla vaakasuorassa.

2.4 Koskessa melottaessa tulee käyttää sellaisia kanootteja ja varusteita, jotka soveltuvat kyseiseen koskimelontatilanteeseen.

3. Kanoottin varusteet

3.1 Kanoottin perusvarustukseen kuuluvat:

- mela(t),
- olosuhteisiin ja melojalle sopiva hyväksytty kelluntapukine tai pelastusliivi kullekin melojalle,
- kajakissa aukkopeite jokaiseen aukkoon,
- tartuntakahvat tai vastaavat keulassa ja perässä ja/tai kansinarut,
- tyhjennyspumppu, äyskäri tai muu tyhjennysväline ja
- kypärä, jos kanoottia käytetään koskessa tai muissa sellaisissa tilanteissa, joissa olosuhteet sitä edellyttävät.

Melottaessa avokanootilla olosuhteissa, joissa on ilmeinen riski kanoottin täyttymisestä vedellä, on kanootissa oltava kiinnitettynä niin kantavat kellukkeet, että kanootti säilyttää melontakelpoisuutensa vesilastissakin.

3.2 Kanootissa tulee olla kiinnitettynä turvaohje: "Käytä meloessasi aina melontaliiviä, tarkista kellukkeet ja pidä tyhjennysväline mukana. Ne lisäävät turvallisuutta. Använd alltid flytväst vid paddling och tag med länsningutrustning samt granska flytmedlen. Detta ökar säkerheten."

4. Melojan varusteet

4.1 Melojan varusteisiin kuuluu melonta- tai pelastusliivi tai kelluntapukine aina ja olosuhteiden mukainen melonta-asu päälle puettuna.

4.2 Muita varusteita ovat melontatilanteen johtajan harkinnan mukaan:

- varavaatetus vesitiiviisti pakattuna,
- kuiva- tai märkápuku, jos kaatumistilanteessa hypotermian vaara on todennäköinen,
- kypärä koskessa melottaessa ja muissakin tilanteissa, joissa olosuhteet sitä edellyttävät,
- pilli tai muu äänimerkinantolaite,
- kompassi ja kartta,
- valkoinen valo tarvittaessa ja
- melakelluke, jonka käyttöä on etukäteen harjoiteltava.

Lisäksi melojan on heijastimilla, kirkasvärisillä vaatteilla, viirillä tms. huolehdittava näkyvyydestään kaikissa sää- ja valaistusolosuhteissa

4.3 Retkenjohtajan ja kouluttajan varusteisiin kuuluvat 4.1 ja 4.2 kohdissa mainittujen lisäksi:

- hinausvyö tai -köysi,
- koskenlaskussa heittoliina,
- hätäraketit tai soihdut, kun melotaan merellä tai suurilla sisävesillä,
- lämpösuojain (lämpöpeite),
- ensiapupakkaus,
- kanootin paikkaustarvikkeet ja korjausvälineet,
- puukko tai katkaisuveitsi,
- matkapuhelin,
- radio säätiedotusten kuuntelua varten,
- varamela(t) ja
- tulentekovälineet.

Retkenjohtajan tai kouluttajan on huolehdittava siitä, että ryhmällä on mukana riittävä määrä kohdissa 4.2 ja 4.3 mainittuja varusteita. Turvavarusteet on pakattava käyttötarkoituksen mukaan tarkoituksenmukaisesti saataville.

5. Melontaretkelle osallistuvien henkilömäärä

5.1 Melontaretken johtajalla saa olla suoraan vastuullaan korkeintaan 16 hengen ryhmä korkeintaan 10 kanootissa. Tätä suuremmissa ryhmissä melottaessa johtajalla on oltava nimettyjä, kyseiseen melontatilanteeseen riittävän päteviä avustajia niin, että edellä kerrottu ohjaajien ja ohjattavien lukumääräsääntö toteutuu.

Vaativassa melontatilanteessa turvallisuus voi vaatia, että johtajalla on edellä kerrottua pienempi ryhmä vastuullaan. Kanooteissa, joissa meloo vähintään 4 henkilöä, on jokaisessa oltava nimetty vastuuhenkilö, joka kykenee pitämään kanootin halutulla kurssilla.

6. Koskiluokitus

6.1 Kosket jaetaan luokkiin I-VI ja X Suomen Kanoottiliitto ry:n vahvistaman koskiluokituksen mukaisesti (liite, *ei tässä dokumentissa mukana*). Vedenkorkeuden vaihtelu voi muuttaa koskiluokitusta. Suomen Melontakouluttajat ja Suomen Melonta- ja Soutuliitto pitävät yllä yhteistä listaa koskiluokittelijoista.

7. Turvallisuussuunnitelma

7.1 Melontaretken tai -tapahtuman järjestäjällä tulee olla turvallisuussuunnitelma, josta on ennalta tehty selkoa tapahtuman osallistujille. Yksinkertaisimmillaan tämä tarkoittaa suullista ohjeistusta, esimerkiksi kuinka lähellä rantaa melotaan, kuinka ylitetään vilkas veneväylä ja miten toimitaan kaatumistapauksessa.

Vaativalla retkellä tai toistuvasti samalla alueella toimittaessa turvallisuussuunnitelman pitää olla huolellisen, ennalta tehdyn riskikartoituksen tulos ja jokaisen retkikunnan jäsenen pitää osaltaan tuntea suunnitelma. Turvallisuussuunnitelmasta tiedotetaan tarvittaessa viranomaisille.

7.2 Vaativaa melontaretkeä tai -tapahtumaa varten on selvitettävä osallistujien kokemus, taito ja kestävyys. Turvallisuus suunnitteluun on kiinnitettävä erityistä huomiota ja osanottajille on ennakkoon selvitettävä, millaisia vaatimuksia melontatilanne terveydentilalle asettaa.

Melottaessa vaikeassa koskessa tai avomerellä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi ennakkoon järjestettyjä tilanteenmukaisia pelastautumisharjoituksia. Helpommissa vesistöissä melottaessa, jos ryhmässä on henkilöitä, joilla on vähän melontakokemusta, tämä voi tarkoittaa keskimääräistä tiukempaa ohjeistusta ja sen noudattamisen valvontaa. Melonnan vaativuutta voidaan kompensoida esimerkiksi ulkopuolisilla turvajärjestelyillä, turvaveneillä ja rantapelastajilla.

7.3 Kohdassa 1.1 tarkoitetun toiminnan järjestäjän tulee pitää kirjaa onnettomuustapauksista ja niitä analysoimalla muuttaa toimintatapoja tarvittaessa.

8. Toiminnan toteuttajat

8.1 Kohdassa 1.1 tarkoitetun toiminnan järjestäjän turvapäälliköllä tai muulla vastuuhenkilöllä on oltava tehtävän luonteen edellyttämät henkilökohtaiset ominaisuudet, sekä riittävä taito, kokemus ja tieto, jotka osoitetaan Suomen Kanoottiliitto ry:n, Suomen Melontakouluttajat ry:n, Suomen Melonta ja Soutuliitto ry:n tai muun vastaavan tahon myöntämällä melontaohjaajan tai -oppaan pätevyystodistuksella tai vastaavalla todistuksella. Henkilön tulee olla vähintään 18 vuoden ikäinen.

8.2 Melontatoiminnan järjestäjä voi hakemuksesta saada Suomen melontaturvallisuuden neuvottelukunnan hyväksymän toimijan todistuksen suoritettua turvatarkastuksesta.

8.3 Vuokrakanoottia ei tule luovuttaa henkilölle, jolla ilmeisesti ei ole sen käyttöön tarvittavaa kykyä ja taitoa tai jonka varusteet olosuhteisiin nähden ovat puutteelliset. Kanootin vuokraajille on tiedotettava melonnan turvallisuusvaatimuksista.

8.4 Toiminnan laadusta ja laajuudesta riippuen pidetään suositeltavana järjestäjän vastuuvakuutuksen ottamista.

9. Osallistujan velvollisuudet

9.1 Melontatapahtuman osallistujan tai kanootin vuokralle ottajan tulee noudattaa saamiaan neuvoja ja ohjeita sekä ottaa omassa toiminnassaan huomioon myös muiden osallistujien turvallisuus.

10. Poikkeukset

10.1 M elo jien taitoon nähden helppoissa olosuhteissa voidaan melontaretken tai -tapahtuman johtajan harkinnan mukaan poiketa näistä ohjeista lievempään suuntaan. Vastaavasti erittäin vaativissa melontaolosuhteissa on aina harkittava tiukempia turvanormeja ja ääritapauksessa luovuttava aiotusta melontatapahtumasta kokonaan.

11. Ohjeen käyttöönotto

11.1 Tämä ohje otetaan käyttöön 9.11.2012 ja se korvaa aiemman 24.4.2002 ohjeen sekä Merenkulkuhallituksen antaman 1.4.1997 voimaan tulleen ohjeen.

Liite 3.

Kuittauslomake turvallisuusasiakirjan läpikäymisestä

Olen lukenut Tampereen Vihurin turvallisuusasiakirjan, ja ymmärrän tapahtuman vastuuhjaajana tai apuohjaajana sen sisällön.

Tapahtuman nimi (Peruskurssi, tms)	Allekirjoituksen aika ja paikka	Allekirjoitus	Nimen selvennös

Liite 4.

Vaativan retken, ulkoisen tapahtuman tms. turvallisuussuunnitelma

Tätä lomaketta on käytettävä turvallisuussuunnitelmana tapahtumassa, jossa osallistujat ovat seuran ulkopuolisia (ei peruskurssi, melontakoulu, tai sovellettu melonta). Vihurin omassa tapahtumassa turvallisuussuunnitelma on tehtävä, jos

- ylitetään veneilyn runkoväylä (merkitty merikortissa vihreällä) tai laivaväylä (ks. merikortin merkkien selitys)
- ylitetään ulappa, jonka aikana etäisyys lähimpään turvalliseen rantaan on yli 3km (esim. 6km mittainen ylitys)
- melotaan 4. lk tai vaativammassa koskessa, tai jos jokiretkellä jostain kohdasta lähimmälle autotielle on yli 6km matka.

Suunnitelma on esiteltävä osallistujille, vetovastuussa oleville, sekä turvallisuusvastaavalle ja johtokunnalle.

Tapahtuma				
Paikka				
Päivä ja klo				
	tel.		s-posti	
Vastuuhenkilö				
Varahenkilö				
Turvallisuusvastaava				
	Muut osallistujat – ks. seur. sivu			
	naiset	miehet	nuoret	yhteensä
Osallistujat				
Ryhmän kuvaus				
Tapahtuman kuvaus				
Reitin kuvaus				
	koordinaatit, WGS84		N	E
Evakuointipisteet				
Yleinen hätänumero	112	Meripelastus	0294 1000	
Poliisi	112	Myrkytyskeskus	09 471 977	
		Lähin ensiapu/terveyskeskus		
Allekirjoitus		Paikka ja aika		

Viranomainen	Etukäteinen viranomaistiedotus, esim. pelastuslaitos	Yhteystiedot

Varusteiden tark. Terveystietojen tark.	Vastuuhenkilö	Tarkastettu	Pvm

Liitteet	Kartta	Riskianalyysi	Ajo-ohje	Muuta

Ennako-ohjeet osallistujille	<p><i>Retkenjohtaja on muita enemmän vastuussa turvallisuudesta ja (luonnonsuojelu)määräyksi-en noudattamisesta, siksi hänellä on muita enemmän päätösvaltaa näissä asioissa. Retkellä melotaan ryhmässä, ja erkaantumisesta on sovittava etukäteen retkenjohtajan kanssa. Jokainen retkeläinen noudattaa ko. aluetta koskevia määräyksiä, ja auttaa toisia retkeläisiä ryhmän koossapitämisessä, pelastustoimissa, hinauksissa yms. turvallisuusasioissa.</i></p> <p>Kaikkien henkilöiden yhteystiedot ja kajakkien kansivärit: ...</p> <p>Retki toteutetaan seuraavien sääennusteiden vallitessa: ...</p>
------------------------------	---

Määrittele vain sellaiset ohjeet & säännöt,
joihin uskot, ja pystyt toteuttamaan ↓

Allekirjoitus		Paikka ja aika	

Riskianalyysi (Riskikartoitus)

Vaara	Tod.näk. Seuraus RISKI			Ehkäiseminen ja <i>toimenpiteet vaaran toteutuessa</i>
	1-3	1-3	1-9	

Lisätietoja

Allekirjoitus

Paikka
ja aika

Liite 5.

Onnettomuuksien ja vakavien läheltä piti –tilanteiden raportti

Toimitetaan Vihurin johtokunnalle ja turvallisuusvastaavalle

Tapahtuma (tapahtuman turvallisuusvastaava täyttää):

Seuraukset (tapahtuman turvallisuusvastaava täyttää):

Tapahtuma johtanut seuraaviin toimenpiteisiin (johtokunta täyttää):

Muuta:

Allekirjoitukset:

Päivämäärä ja paikka: _____

Osallistuja: _____

Turvallisuusvastaava: _____

PERUSKURSSIOHJE sisältäen turvallisuussuunnitelman

Yleistä

- Melonnan peruskurssi on tarkoitettu kajakkimelonnasta kiinnostuneille yli 16-vuotiaille. Alle 18-vuotiaille on oltava huoltajan kirjallinen suostumus. Ikäraja ei ole ehdoton. Oleellisinta on se, että kurssilaiselle löytyy sopivan kokoinen kajakki ja hänellä on fyysiset ja henkiset valmiudet kurssille.
- Kurssin on tavoitteena oppia perustiedot ja -taidot yksikkökajakilla tapahtuvasta melonnasta ja retkeilystä sekä oppia tunnistamaan erilaiset melontaan liittyvät vaarat ja osata toimia turhia riskejä välttämällä. **Kurssin käynyt voi turvallisesti jatkaa omatoimista melontaharjoittelua helpoissa olosuhteissa.**
- Kurssi noudattaa Suomen Melonta- ja Soutuliiton suositusta melontakurssin sisällöstä.
- Tämä kurssiohje sisältää myös turvallisuussuunnitelman, ja on osa Tampereen Vihurin turvallisuusasiakirjaa, sen liite 6.
- Kurssin kesto on noin 10 tuntia kahdelle päivälle jaettuna.
- Kolmantena iltana on mahdollisuus osallistua aloittelijailtaan, jossa tehdään yhteinen melontalenkki vastuunohjaajan johtamana.

Kurssilaiset

- Kurssilla opetus aloitetaan alkeista, joten melontataitoja ei odoteta osattavan valmiiksi.
- Kurssilaisille lähetetään ennen kurssia kurssi-info, joka sisältää mm. linkin Melonta- ja soutuliiton www-sivulle ja "Opi melomaan"-oppaan sähköiseen versioon (mikäli se on saatavilla). Sen lukemiseen ennen kurssia kannustetaan kurssi-infossa.
- Uimataito (200 m) on vaatimus. Sitä ei testata, mutta varmistetaan kysymällä.
- Tajunnan tasoon tai tasapainoon vaikuttavat sairaudet voivat olla este osallistumiselle. Tämä on jo kurssin alussa hienotunteisesti esitettävä kurssilaisille.
- Päihteiden vaikutuksen alaisena kurssille osallistuminen kielletty.
- Kurssilaisille on kerrottu varustuksesta seuran www-sivuilla sekä kurssi-infossa.

Ohjaajat

- Kurssilla on vastuuhjaaja, apuohjaajia, sekä mahdollisesti seurusteluohjaajia.
- Vaatimukset ohjaajille:

Vastuuhjaaja:

- Melonta- ja soutuliiton tai aiemmin kanoottiliiton hyväksymän melonnan ohjaajakurssin suoritus
- Vihurin kurssijaoksen näkemyksen mukaan kelvollinen vastuuhjaajaksi
 - riittävä kokemus apuohjaajana toimimisesta Vihurin kursseilla
 - riittävä osaaminen ja muu kyky vastuuhjaajan tehtäviin
 - päivittänyt osaamistaan ja tietouttaan peruskurssin asioista koulutustapahtumissa tai Vihurin peruskursseilla
- henkilöllä oma halu toimia vastuuhjaajana

Apuohjaaja:

- osaa opettaa valvotusti peruskurssin asioita
- pystyy toimimaan pelastajana reskutustilanteissa

Seurusteluohjaaja:

- osaa itse peruskurssilla opetettavat asiat
- ei joudu autettavaksi peruskurssiolosuhteissa
- pystyy antamaan ohjeita peruskurssilaisille

- Vastuu- ja apuohjaajat lukevat Tampereen Vihurin turvallisuusasiakirjan ja sen Liitteen 6 (tämä ohje), sekä kuittaavat lukemisen kuittauslomakkeeseen.
- Vastuuhjaaja johtaa kurssia ja huolehtii, että turvallisuusasiakirjaa noudatetaan.
- Yhtä ohjaajaa tai apuohjaajaa kohden kurssilaisia on enintään viisi.
- Vastuuhjaajalla on pilli, vesitiiviisti pakattu tai vettäkestävä puhelin ladattuna, ensiapulaukku, ja pitkä hinausköysi. Lisäksi hän varmistaa että mukaan tulee ainakin yksi pumppu ja kontaktihinausköysi niiden käytön osaaville apuohjaajille.
- Kaikilla apuohjaajilla on pilli, vastuuhjaajan antamat varusteet, ja mielellään vesitiiviisti pakattu tai vettäkestävä puhelin ladattuna.
- Vastuuhjaajan johdolla ohjaajat jakavat kurssin koulutusosuudet keskenään ja valmistautuvat tehtäviinsä.
- Tavoite on, että vastuuhjaajalla ei ole vesillä omaa koulutusryhmää, jolloin hän voi liikkua ja toimia vapaasti sitoutumatta kiinteästi yhteenkään ryhmään.

Materiaali

Kurssijaos toimittaa vajalle kurssikaappiin seuraavaa materiaalia:

- Tampereen Vihurin turvallisuusasiakirja
- kuittauslomake turvallisuusohjeen läpikäymisestä (Liite 3)
 - kurssin ohjaajat kuittaavat lukeneensa kurssiohjeen ja vaaratilannekartoituksen
- osallistujalistat kurssikaapissa
- kurssitodistukset kurssikaapissa
- EPP1-kortit kurssikaapissa
- Palautelomakkeet kurssikaapissa
- hinausköydet retki- tai kurssikaapissa
- kontaktihinausköydet kurssikaapissa
- ohjaajan tunnuspuffit kurssikaapissa

Ensimmäinen kurssipäivä

Vastuuohjaaja saapuu 30 min ennen kurssin alkua, ja tarkistaa sääennusteen (jos tiedossa ukkosta, voi varautua että osa kurssituksesta pidetään vajan sisällä), sekä ottaa kaikki omat varusteet ja vastuuohjaajien turvavarusteet esille. Ensimmäisiä kurssilaisia saapuu useita jo 15min ennen kurssin alkua.

Osallistujien saapuessa

- Valitaan melontaliivit. Neuvotaan oikea pukeminen. Melontaliivien käyttöä pakollisena varusteena ja päälle puettuna korostetaan.
- Kurssilaiset vaihtavat melontavarusteet ylleen.
- Tarkastetaan nimelistasta paikalla olijat. Kurssimaksut on suoritettu etukäteen.
- Kurssijaoksen vetäjä huolehtii, että osallistujat ovat maksaneet kurssimaksun.

Kurssin aloitus (10-15 min)

- Vajan yläkerrassa tai ulkona. Sään mukaan.
- Vastuuohjaaja aloittaa: tervetuloivotukset, lyhyt seuran esittely, kurssiohjelma pääpiirteissään, kurssin tavoite:
 - **Tavoite on saavuttaa riittävät tiedot ja taidot melontaharrastuksen turvalliseen jatkamiseen helpoissa olosuhteissa.**
- Ohjaajien lyhyt esittelykierron
- Kurssilaisten nopea esittäytymiskierros: aiempi melontakokemus ja odotukset kurssilta.
- Varmistetaan kysymällä kurssilaisten uimataito. Kysytään myös tajunnan tai tasapainon menetystä aiheuttavista sairauksista. Näiden vaikutuksesta keskustellaan yksityisesti vastuuohjaajan kanssa ja hän päättää lopulta, onko osallistuminen mahdollista.
- Yksi ohjaaja listaa esittelykierron aikana, mikä kajakki kullekin kurssilaiselle valitaan melontakokemuksen ja melojan koon perusteella.
- Vastuuohjaaja painottaa turvallisuuden merkitystä kurssilla ja harrastuksessa (melonnan turvallisuusohje <http://www.melontajasoutuliitto.fi/@Bin/317655/Melonnan+turvallisuusohje+091112.pdf>).
- Kurssilla on erotettava toisistaan neuvo ja käsky.

Käytännön asiat

- Pukuhuoneet: miehet, naiset.
- WC
- Arvoesineet lukittuun paikkaan:
 - Toimisto tai kurssikaappi
- Vaja on savutonta aluetta

Melontavarusteiden esittely (yksi ohjaajista on varustautunut alla olevilla varusteilla)

- Melojan perusvarustus, muista varusteista lisää retkellä
 - Melontaliivit –pakollinen varuste ja melottaessa päälle puettuna.
 - Olosuhteiden mukainen melontavaatetus
 - Lisäksi melontatilanteen johtajan harkinnan mukaan:
 - Varavaatetus vesitiiviisti pakattuna
 - Kuiva- tai märkäpuku, jos kaatumistilanteessa hypotermian vaara
 - Kypärä koskessa melottaessa ja muissakin tilanteissa, joissa olosuhteet sitä edellyttävät
 - Pilli tai muu äänimerkinantolaite, käytetään kurssilla huomiomerkinä.
 - Kompassi ja kartta
 - Valkoinen valo tarvittaessa
 - Melakelluke, jonka käyttöä on etukäteen harjoiteltava
 - Oma näkyvyys: heijastimet, kirkasväriset vaatteet, viiri tms.
 - Suoja aurinkoa vastaan
 - Eväät ja juoma
 - Silmälasien ja aurinkolasien kiinnittäminen

Esitetään asiat tiiviisti. Jätetään tilaa kysymyksille, vastataan kysymyksiin heti.

Varusteiden vaihto (ml. silmälasien varmistusnarun kiinnittäminen) jos ei ole vielä vaihdettu

- Naisten pukuhuone.
- Miesten pukuhuone.

Kurssilaisten jako ryhmiin

- Jaetaan kurssilaiset kahteen ryhmään.
- Jako kahteen (1-2) on hyvä tapa, sillä silloin kaverukset menevät eri ryhmiin ja opetus tehostuu seurustelun/neuvomisen jäädessä vähemmälle.

Ryhmät 20 min / ryhmä

1. Siirrytään alakertaan.
2. Kahden ryhmän rastikoulutuksena.
3. Vaihdetaan vuoroja, kun toimet on hoidettu.

Ryhmä 1 (tähän mielellään kolme ohjaajaa, jos on resursseja)

- Koko ryhmälle samanaikaisesti
 - Eri kajakkimallit ja melonnan lajit. Lyhyesti erilaisilla kajakeilla havainnollistaen.
 - Käydään läpi **kajakin varusteet**: istuin, lastitilat, luukut, jalkatuet, kellukkeet, todetaan lastiruumasta kellukkeena, nostoevä, kiintoevä, peräsin, äyskäri, sieni, kansiköydet, kumit.
 - **Kajakin turvatarkastuksen** tekeminen ennen vesille menoa.
 - Kaluston asianmukainen käsittely ja huolto sekä hyvät **kanto- ja nostotavat**, nostokohdat yksin ja kaksin.

- Ohjaajien lukumäärän mukaan 1-3:lle samanaikaisesti.
 - **Kajakien valinta** listan mukaan, jalkatukien sekä selkätuen käyttö hyvän melonta-asennon saamiseksi. Kokeilu tehdään patjoilla yhtä esimerkkikajakia käyttäen.
 - Kuitukajakeissa istutaan vain patjoilla tai vedessä, jotta pohja ei rikkoonnu.
 - **Aukkopeite**; roiskevesi, aallot kannen yli, suuret kallistukset, estää kaaduttaessa vedenpääsyn, jolloin eskimon jälkeenkin kajakki on vedetön, tuulensuoja jne. Käyttö: pukeminen, kiinnitys ja irrotus.
Huom! **Harjoitellaan irrotus silmät kiinni.**

- Kun kajakki ja varusteet kunnossa, kannetaan kajakit laiturille; kaksi kantajaa/kajakki.

Ryhmä 2

- **Kerrotaan erilaisista meloista**
 - materiaali, lavat, lapakulmat, pituus.
- **Valitaan melat**
- **Melan käytön kuivaharjoittelu pihalla:**
 - Mela oikein päin, miksi pää on viisto, otteen leveys, oikean käden ote ja ranteen liike, mela rullaa vasemmassa kämmenessä, älä purista (pitele kuin ylikypsää banaania), melan varren korkeus sylissä, melan etäisyys vartalosta, etukäden ojennus, veto kajakin reunan läheltä, lavan nosto vedestä vartalon tasalla, ryhdikäs asento, vartalon kierto, jaloista tukea, vetorytmi ... ym.
 - Kurssilaiset istuvat tukeilla, ohjaaja lyhyellä penkillä (kuntosalista).

Laiturille ~klo 18:30-19:00

Opetetaan:

- **Melan liike vedessä.**
 - Kävellään laiturin reunoja melan lapa vedessä. Kokeillaan veden vastusta kääntämällä lapa eri asentoihin.
 - Istutaan laiturin reunalle ja tehdään melalla vetoja. Tunnetaan veden vastus.
- Kerrotaan haitat melan puristamisesta (tunnoton ote, mela ei hakeudu oikeaan asentoon, kaatumisvaara). Kokeillaan ilmiö melan liikkeellä vedessä.
- **Esitellään tuenta**
 - Joku tönäisee istuvaa ohjaajaa, joka ottaa kädellä tukea laiturista. Laiturin reunalle siirtynyttä ohjaajaa tönäistään uudelleen, jolloin hän ottaa tukea melalla vedestä.
- Kurssilaiset kokeilevat tuen hakemista vedestä alatuella.
- Ohjaaja näyttää kajakkiin siirtymisen laiturilta.

Vesille

Jälkimmäisen rastikoulutuksen jälkeen kurssilaiset siirtyvät vesille.

Ennen veteen menoa käydään läpi toiminta kajakin kaatuessa:

1. aukkopeitteen avaaminen
2. kajakista irrottautuminen
3. pinnalle nouseminen
4. rantaan uiminen, hinaaminen tai reskutus.

Vähintään yksi, mielummin kaksi ohjaajaa on valmiiksi vesillä varmistamassa turvallisuutta. Vesillä kurssilaiset ovat aina vähintään yhden (apu)ohjaajan näkökentässä.

- Autetaan kurssilaiset vesille opastaen heitä auttamaan toisiaan. Kajakkiin siirtyvää voi auttaa vakauttamalla kajakkia käsin köysistä kiinni pitämällä tai kannesta tukemalla.
- Kajakin veteen laskeminen
- Aukkopeiton valmiusasento ja melan käsille asettaminen
- Kajakkiin siirtyminen
 - oikea ote kajakista ja laiturista
 - jalkojen paikka
 - painopiste aluksi laiturin puolella, lopuksi keskellä
- Hyvän melonta-asennon ottaminen
- Totuttelua kajakkiin rauhassa muutama hetki
- Aukkopeitteen kiinnittäminen ja avaaminen
- Tasapaino pitämällä lantio notkeana ja herkkänä
- Tuki haetaan melasta, ei kajakin reunasta käsillä

- Vesillä jo olevat ohjaajat opettavat vesille päässeitä kurssilaisia rentoon istuma-asentoon ja pitämään vartalon suorassa liikkuvan lantion avulla. Ei voimakkaita melanvetoja tässä vaiheessa.
- Kaikki melojat pidetään aallonmurtajan sisäpuolella

Ohjaajien toiminta kurssilaisen kaatuessa:

- Varmistetaan nouseeko kaatuneen pää pinnalle
 - Tarvittaessa ohjaajat auttavat melojan irti kajakista tai kääntävät kaatuneen melojan kajakkeineen oikein päin (Hand-of-god).
 - Jos kaatunutta ei pysty auttamaan kajakissa istuen, ohjaaja kaataa kajakkinsa ja menee veteen auttamaan kaatunutta kurssilaista, tai siirtyy laiturilta/rannasta avuksi.
- Uimaan joutunut meloja autetaan rantaan tai takaisin kajakkiin, riippuen etäisyydestä rantaan.
- Kajakki ja varusteet noudetaan vasta, kun kaatunut on saatu rantaan, ellei kaatunutta ole reskutetettu takaisin kajakkiin.
- Ensiapu annetaan tarpeen mukaan. Samoin hätäpuhelun 112 soitto. (paikan osoite Rauhaniementie 25 lukee vajan seinässä, ja rannassa pelastusrenkaan yläpuolella)
- Arvioidaan keskustellen kaatuneen kanssa tapa, jolla jatketaan.
- Usein on järkevää ainakin käydä vaihtamassa kuivat vaatteet ylle.

Pienryhmissä harjoittelu vesillä

Ryhmittäin harjoitellaan ja opetellaan:

- Hyvää melonta-asento, tasapainon pitäminen ja sopivaa rentous.
- Eteenpäin melonta
- Pysäyttäminen
- Taaksepäin melonta
- Kajakin ohjaaminen ja kääntäminen, melan vedoilla, nosto evän vaikutus, painon siirroilla, melan käyttö peräsimenä.
- Sivuttain melonta. Aluksi kaverin kajakki vieressä ja kaveri tukee pitäen käsin kajakin tasapainossa. Kuokkimalla ja scullaamalla. Ylävartalon kääntö melaa kohti, mela mahdollisimman pystyssä.
 - tavoitteena oppia tunnistamaan melalla aikaansaatu voima ja liikkeen tehokkuus
- Alatuenta
- Lauttaan meno ja siitä irrottautuminen

Kiinnitetään huomiota:

- Rentouteen
- Melonta-asentoon, vältetään istuinaukon takareunaan nojaamista
- Melaote, puristetaan kevyesti kuin ylikypsää banaania.
- Ranteen liike melan lapakulmasta riippuen
- Vedon pituuteen
- Vartalon kiertoon
- Hauiksella veto / suora käsi

Koko ryhmä kokoontuu vastuuhjaajan kehotuksesta yhteen lauttaan, tai yhteen siten, että kaikki näkevät ja kuulevat vastuuhjaajan puheen.

Annetaan palautetta.

Pelastautumisharjoitus ~klo 20:30

- EPP1 vaatimus:
 - kajakin kaato, aukkopeiton avaus, poistuminen kajakista ja uiminen rantaan.
- Vihurin vaatimus:
 - pelastautuminen ohjaajan avustamana takaisin kajakkiin.
- Oltava erityisen tarkkana, että ollaan tarpeeksi syvissä vesissä. Kokeilu melalla.
- Ainakin yksi ohjaajista tulee rantaan ohjeistamaan kajakkien tyhjentämisessä ja avaamaan vajan ovet.
- Ennen harjoittelua ohjaajapari näyttää:
 - tehokkaat ylä- ja alatuet
 - yksin pelastautuminen kiipeämällä takaisin kajakkiin
 - keulaeskimo ja eskimopyörähdys, jos mahdollista
 - kaverin reskutus:
 - 1.kiipeäminen sivusta (takakansireskutus)
 - 2.kantakoukku (Heel Hook)
- Kurssilainen kaataa kajakkinsa vasta, kun ohjaaja on valmis pelastajan tehtävään ja antaa luvan kaatumiseen.
- Kurssilainen kaataa kajakkinsa. Kaatoa ennen kannattaa harjoitella melatukea.
- Ohjaaja reskuttaa kurssilaisen takaisin kajakkiin.
- Kurssilainen meloo laiturille, nousee ohjaajan avustamana laiturille, kajakki nostetaan laiturille, kuivat vaatteet päälle.

Kaluston huollon opetus: kuivaus ja siirto paikoilleen.

Toinen kurssipäivä

Vastuuohjaaja saapuu 20 min ennen kurssin alkua, ja ottaa kaikki omat, sekä vastuuohjaajien turvavarusteet esille. Tarkistaa sääennusteen. Jos tiedossa ukkosta, varaudutaan pitämään osa kurssituksesta vajan lähellä, eikä lähdetä Tapatoraan. Ukkosen ollessa 'päällä' siirrytään jatkamaan kurssia vajan sisällä. Jos Tampereen keskustan sääennusteessa on kurssin ajalle yli 5m/s tuuli mistä tahansa lännen .. pohjoisen .. idän suunnasta, on keli Näsijärvellä kurssilaisille liian haastava => aallokkomelontaa.

Lähtövalmistelut aloitus klo 17:00

Ohjaajat arvioivat olosuhteet ennen kurssilaisten paikalle saapumista ja päättävät, melotaanko satama-altaassa, vai vajan lähivesillä (Kaupinoja, Koukkuniemi).

Kun kurssilaiset saapuvat vajalle

- Kannustetaan mahdollisimman omatoimiseen valmistautumiseen
- Kehotetaan valitsemaan eri kajakki, kuin edellisenä päivänä.
- Ohjaajat varmistavat, että kurssilaiset ovat tarkistaneet ennen vesille menoa liivit, kellukkeet/lastiruuman kansien tiiviiden, aukkopeiton, melan sopivuuden, varavaatteet.

Ennen vesillemeno

- Käydään läpi päivän ohjelma
 - Tehdään yhteinen melontalenkki olosuhteiden mukaan. Kovalla tuulella tai sääennusteen luvatta sitä kerrataan perusteita satama-altaassa ja harjoitellaan aallokkomelontaa aallonmurtajan ulkopuolella, ks. Kuva 2.
- Osallistujia ohjataan omatoimisuuteen, mutta neuvotaan ja avustetaan tarpeen mukaan.
- Kerrataan ryhmässä melomisen järjestys, pillin käyttö ja melamerkit:
 - Pilliin puhallus: Huomio - katsokaa tänne ja kuunnelkaa
 - Mela pystyssä: Kokoontukaa minun luo
 - Mela poikittain: Älkää tulko, pysykää siellä missä olette
- Kerrataan toimenpiteet kaatumistapauksessa.
- Luonnonrantaan rantautumisen näyttö laiturin viereen. Kurssilaiset katsovat maista.
- Jaetaan porukka apuohjaajien lukumäärän mukaan ryhmiin.

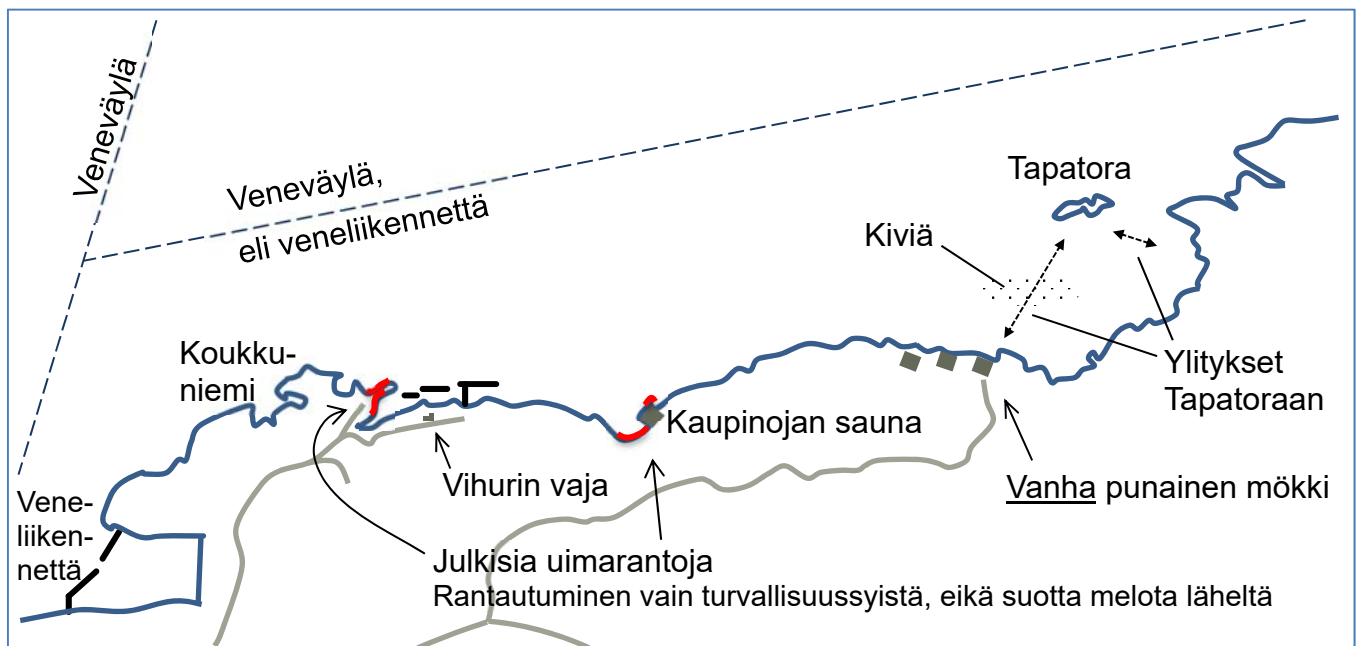
Vesillä

Kerrataan satama-altaassa ja lähivesillä perusasioita. Kurssilaiset ovat aina vähintään yhden (apu)ohjaajan näkökentässä.

- Edellisen päivän asioiden kertausta ja hiomista.
- Lauttaantuminen kertausta ja harjoittelua.
 - Lautan teon syyt ja käyttömahdollisuudet kerrotaan.
- Lauttaudutaan välillä tai pidetään maatauko.
- **Rantautuminen luonnonrantaan.**
 - Lähivesiltä etsitään sopiva ranta. Hyvällä säällä Tapatora. Ei häiritä uimarantoja, ks. Kuva 1.
 - Porrastettu rannan lähestyminen ja rantautuminen ruuhkan välttämiseksi.
- **Vesillelähtö luonnonrannasta.**

1.harjoitus (= heikko tuuli - nyt ja ennusteena): Retki Tapatoraan, Kaupinojalle tai Koukkuniemen edustalle ~klo 20:00

- Lähtijöiden nimet vajakirjaan
- Ennen lähtöä neuvotaan, kuinka retkellä edetään ryhmittäin.
- Parit, varusteiden ja kajakin crosscheck ja parin valvonta.
- Opetetaan melamerkit: (huomio/tänne, seis, suunta).
- Ennen lähtöä kerrataan toiminta kajakin kaatuessa.
 - Kaatujan ja kaatumisen näkevien on huutamalla tiedotettava tapahtuneesta. Ohjaajat toimivat turvaryhmänä ja rientävät auttamaan (1-2 ohjaajaa) ja muu ryhmä kokoontuu lauttaan / lauttoihin odottamaan ohjeita matkan jatkamisesta.
- Kukin ryhmän ohjaaja meloo ryhmänsä takana ja valvoo / ohjaa ja antaa palautetta tai melotaan yhtenä ryhmänä retkimäisesti. Kärki, peräpään valvoja (apuohjaajia).
- Kaikki ryhmät melovat huutoetäisyydellä toisistaan.
- Jos ukkonen kaikesta huolimatta tulee 'päälle', evakuoidaan ryhmä Kaupinojan saunalle tai vajalle. Jos ollaan jo Tapatorassa, jää vastuuhjaajan vastuulle päättää odotellaanko siellä vai lähdetäänkö paluumatkalle (tarvittaessa suojaan Kaupinojalla).
- 1. ryhmä hidastaa, jos taaemmat ryhmät eivät pysy vauhdissa.
- Lopuksi kaluston huolto, kuivaus, tavarat oikeille paikoille, ja paluukuittaus (laske palanneet!) vajakirjaan.

Kuva 1 Peruskurssin retkillä huomioitavia asioita.

2.harjoitus (= kova tuuli) – aallokkomelontaa (Kuva 2)

- Lähtijöiden nimet vajakirjaan
- Aallonmurtajan aukon tuntumassa. Jos mennään aallonmurtajan edustalle, pidetään vähintään 25m etäisyys siitä, ks. Kuva 2.
- Neuvotaan toiminta kajakin kaatuessa.
- Viedään harkinnan mukaan halukkaat kurssilaiset pienissä erissä tuuleen aallonmurtajan ulkopuolelle. Aallokossa oppilas/ohjaaja = 1:1.
- Toiminta päätetään tuulen suunnan ja voimakkuuden mukaan.
- Otetaan tuntumaa aallokkoon ja kajakin käyttäytymiseen, neuvotaan tekniikkaa.
- Harjoituksia ryhmäläisten taitojen mukaan:
 - Tuen ottamien sivuaallokosta: "Painetaan" tulevaa aaltoa
 - Lossaus: Tuulen aiheuttaman sorron vähentäminen
 - Lauttautuminen aallokossa: Tulo ja lähtö tuulen alapuolelta
- Lopuksi kaluston huolto, kuivaus, tavarat oikeille paikoille ja paluukuittaus (laske palanneet!) vajakirjaan.

Kuva 2 Melonta-alueet Vihurin vajan läheisyydessä. Jos retki satama-alueen ulkopuolelle estyy tuulen tai ukkosriskin vuoksi, vaihtoehtoinen aallokkoharjoittelu on tehtävä riittävän kaukana rantalouhikoista.

Opetus- ja keskusteluaiheita lauttautumisen aikana ja rantautumisen jälkeen evästäuolla:

- **Omien voimien ja kykyjen arviointi** suhteessa olosuhteisiin.
- **Selviytymisen edellytykset:** ranta lähellä, lämpimät varavaatteet mukana ja vesitiiviisti pakattuna, melonnan reitti- ja aikataulu kotiväellä tms. tiedossa (ja vajakirjassa).
- **Sääolosuhteiden huomioiminen** on tärkeää varustautumisen ja suunnitelmien tekemisen kannalta. Retkellä on osattava ja rohjettava muuttaa suunnitelmia sääoloja vastaavasti.
- Kerrotaan vesillä liikkumisesta; muut liikkujat, merimerkit, veneväylät hyvä tietää jotta voi välttää niitä, vesiliikennesäännöt, oma näkyminen, ryhmässä / yksin melominen, korostetaan melontakaverin merkitystä turvallisuuden lisääjänä.
- Perustietoja suunnistamisesta: kartta, kompassi, gps (+varapatterit).
- Käydään läpi tyypilliset hälytysvälineet: pilli, ladattu puhelin/VHF-radio, hätäraketit.
- Ensiapu: ensiapulaukku mukaan - ja ensiaputaito on hyödyllistä
- Rasitusvammat: hiertymät ja jänne/nivelvaivat.
Ehkäiseminen oikealla melontatekniikalla, lisäämällä rasitusmääriä tasaisesti, ja venyttelemällä melonnan jälkeen.
- Kylmyys vaanii melojaa => varavaatteet, syöminen, liikkuminen.
Mutta tilanteen karatessa käsistä kaverin/pelastuslaitoksen apu.
- Olosuhteet: tuuli, aallot, virta, sää, eri olosuhteiden kuten virtaavan veden tai suojattomien merialueiden erilaisuuden ymmärtäminen.
- Kanootin pakkaaminen ja painonjakauma, vesitiiviit pakkaukset.
- Lisää varusteista ... anorakki, rukkaset, aurinkorasva .. tms
- Melontaretkeilystä järvillä, merellä ja joissa; jokamiehen oikeus.
- Seuran toiminnasta
- Jäseneksi liittymisestä

Kurssin lopetus ~klo 21:00- 22:00.

- Kerrotaan mahdollisuudesta osallistua yhteen melontailtaan keskiviikkona. Yhteinen melontalenkki. Valittu ilta voi olla muukin kuin heti kurssia seuraava.
- Vihurin melontailtaan valmistautuminen:
 - vesitiiviit varavaatepakkaukset
 - eväät, juoma,
 - aurinkoon ja sateeseen varautuminen
 - ajoissa paikalle
 - omatoimista varusteiden valintaa

- Loppukeskustelu.
- Kysytään halukkuutta lunastaa EPP1-kortti omakustannushintaan: 7.50 €.
- Selostetaan Vihuriin liittymisen vaiheet.
- Palautelomakkeen täyttö ja palautus.
- Jaetaan kurssitodistukset kurssin hyväksytysti suorittaneille.
- Jäähyväiset jälleennäkemisen toivossa.

Vihurin melontailta

Tarkoitettu jokaiselle Vihurin jäsenelle.

Yksi vastuuhjaaja.

- Huolehtii ryhmästä.
- Luo tarvittaessa toisen edistyneemmän ryhmän ja sopii ryhmälle halukkaan vastuuvetäjän.

Yhdellä ohjaajalla vastuullaan max. 10 kajakkia.

Vastuuhjaaja arvioi tulevat olosuhteet mm. sääennusteen avulla ennen osallistujien paikalle saapumista, ja päättää melontareitin tai ohjelman. Ukkosen tullessa aivan 'päälle' evakuoidaan ryhmä vajaan, Kaupinojan saunalle, tai Koukkuniemen talojen suojaan.

- Vastuuhjaaja varmistaa, että mukana on riittävä määrä apuohjaajia ja tarpeelliset turvavarusteet mm. ladattu kännykkä, hinausköydet, ensiapulaukku, varamelat, pumppu. (ks. sivu 2)
- Otetaan tarvittaessa mukaan tulitikut ja eväiden paistovarusteet. Retkellä toimitaan jokamiehen oikeuksia noudattaen ja hyviin retkeilytapoihin opastaen.

Melojien saavuttua vajalle:

- Kannustetaan mahdollisimman omatoimiseen valmistautumiseen
- Ohjaajat tarkastavat ennen vesille menoa liivit, kellukkeet/lastiruuman kansien tiiviys, aukkopeitto, melan sopivuus, varavaatteet.
- Kerrataan kaverin varusteiden crosscheckkaus ennen vesille menoa ja sen jälkeen sekä kaverin tarkkailu vesillä.

Lähtö esim. Tapatoraan ~klo 17:45

Matkalla Tapatoraan

- Vesillä melojat ovat aina jonkun ohjaajan tai apuohjaajan näkökentässä
- Kaupanojanlahdessa tarvittaessa pieni tauko (pidetään silti etäisyyttä uimarantaan)
- Pidetään ryhmä kasassa
- Melotaan noin 20 ... 50 metrin päässä rantaviivasta.
- Matkalla Tapatoraan harjoitellaan hinattavana olemista. Yksi ohjaajista ottaa vuorotellen hinattavaksi yhden kurssilaisista.
- Jos ukkonen kaikesta huolimatta yllättää, evakuoidaan ryhmä vajaan tai Kaupinojan saunalle.
- Tapatoran lähellä ”vanhalla punaisella mökillä” kokoonnutaan lauttaan. Lahden ylitystä varten neuvotaan ottamaan suunta kohti saaren keskiosaa. Tässä suunnassa on todennäköisintä välttää matkalla olevat kivet.
- Tapatoran rantaa tultaessa ohjaajat opastavat luonnon rantaan rantautumisen melaan tukeutumalla.

Saarella ~klo 18:45

- kajakit varusteineen kannetaan saareen, opastetaan taukotoimintoihin: kuivaus, taukovaatteet, juomat, eväät
- retkivinkkejä maihin: kajakin kantotekniikat, sopivan paikan valinta kajakille maissa, lastiluukkujen sulkemisen tarve, melasta huolehtiminen jne.
- Grillinuotion ja eväiden ääressä valvotaan sään kehittymistä, ja kertoillaan:
 - lisää varusteista
 - melontaretkeilyä järvillä, merellä ja joissa.
 - seuran toiminnasta
 - jäseneksi liittymisestä – mahdollisuus anoa jäsenyyttä kuluvan kesän aikana ilman liittymismaksua.
 - Meso:n koulutusjärjestelmä.
 - omakohtaiset kokemukset melonnan parissa
 - kaluston kuljettaminen, erilainen kalusto
 - kerrataan turvallisuusasioita

Sään huonontuessa vastuuhjaaja päättää, palataanko ennenaikaisesti (hyvä), vai suojaudutaanko ja odotellaan kelin paranemista (riski!). Myös ukkosella.

Ennen takaisin lähtemistä

- Muistutetaan, että palataan samalla tavalla ryhmittäin, kuin tultaessakin.
- Vajan rannassa on mahdollisuus pelastautumisen harjoitteluun.
- Muistutetaan kaluston huollosta ja yhteistä kurssin lopetuksesta.

Lähtö saaresta ~klo 19:30

- Melojat ovat aina ohjaajan tai apuohjaajan näkökentässä

Varasuunnitelma tuuliselle kelille

- tekniikkaharjoittelua satama-altaassa
 - melontatekniikkaa
 - pelastautumisia
 - akrobatiaa
 - leikkejä
- aallokkomelonnin harjoittelua aallonmurtajan tuntumassa
- luonnonrantaan rantautumisen voi harjoitella Koukkuniemen suvannossa tms.
- nuotio ja eväät vajan rannassa, esim. kajakinkuivaustelineiden luona

MELONTA- JA SOUTULIITON VAATIMUKSET PERUSKURSSIN KOULUTUKSEEN

Tiedot:

- Perustiedot melonnasta ja välineistä, niiden säädöistä ja valinnasta
- Olosuhteiden mukainen vaatetus ja varavaatetus
- Varusteet: kanootit, liivit, aukkopeitteet, melat, kellukkeet kanooteissa ja kajakeissa, kypärät
- Turvallisuustietous ja ymmärrys:
 - omien voimien ja kykyjen arviointi suhteessa olosuhteisiin
 - tieto melomaan lähdöstä maihin (vajakirja, henkilö..)
 - ryhmässä melominen: ryhmäkuri ja kommunikaatio tuuli, aallot, virta
 - sää
 - muu vesiliikenne, veneväylät
 - olosuhteiden kuten virtaavan veden ja merialueiden erilaisuus
 - Hypotermia – miten ennalta ehkäistä, sekä lyhyet hoito-ohjeet
 - Jokamiehen oikeudet, missä saa/ei saa meloa tai rantautua, sekä ympäristötietoisuus
 - Seuratoiminnan ja melontamuotojen esittely. Esimerkiksi rata-, koski-, retkimelonnin esittelyt
 - Kalustolle ja olosuhteisiin sopivat pelastustavat
 - Ravinto ja neste

Taidot:

- Kajakkiin/kanoottiin ja kajakista/kanootista laituriin ja luonnonrantaan
- Kajakissa aukkopeitteen kiinnitys ja avaus
- Hyvä melonta-asento, tasapainon pitäminen ja rentous
- Eteenpäin melonta
- Taaksepäin melonta
- Pysäytys
- Sivuttain melonta ainakin yhdellä tapaa
- Tuen ottaminen vedestä
- Kajakin/kanootin ohjailu ja kääntäminen melanvedoilla, peräsimellä, nostoevällä, painonsiirrolla, melan käyttö peräsimenä. (360° paikoillaan kaarivedoilla, 8 - rata)
- Kanootin/kajakin kaataminen, pelastautuminen avustettuna takaisin kanoottiin.
- Lauttaan meno vesillä ja siitä irrottautuminen
- Osata käyttää peräsimiä, nostoeviä, säätää jalkatuet
- Tehdä kanootin turvatarkastus ennen vesillemenoa, erityisesti kellukkeet
- Oppia kaluston asianmukainen käsittely, huolto sekä hyvät kantotavat

Turvajärjestelyt

- Ohjaajien riittävä lukumäärä (1:5), kuitenkin vähintään melonnan turvaohjeen mukaisesti (yksi ohjaaja 10 kanoottia tai 16 melojaa kohden) **Kyllä**
- Ohjaajien riittävät taidot. Kurssin vastuuvetäjällä Melonta- ja soutuiliiton opas-, ohjaaja- tai vastaavan tason koulutus tai pätevyys. **Kyllä**
- Harjoittelu suojaisilla vesialueilla **Kyllä**
- Kurssilaisten uimataidon varmistus **Kyllä**
- Tajunnan tai tasapainon menetystä aiheuttavista sairauksista pyydetään kertomaan ohjaajille etukäteen **Kyllä**
- Kalusto- ja varustevaatimukset Melonnan turvaohjeen mukaisesti **Kyllä**
- Kommunikointi vesillä sekä ryhmän että ohjaajien kesken puhe-etäisyydellä. Pilli- ja melamerkit sovittava. **Kyllä**
- Näkyvyys ja ohjaajien erottaminen esim. liivien avulla päähineen avulla. **Kyllä**
- Turvavälineet: puhelin, hinausköysi, ensiapuvälineet ohjaajilla sekä niiden käyttötaito **Kyllä**
- Pelastussuunnitelma ja riskianalyysi joista kerrottava tiivistelmä osallistujille **Kyllä**
- Turvavene, jos tarpeen **Ei**
- Järjestelyt Melonnan turvaohjeen mukaisesti **Kyllä**

Kuluttajapalveluiden vaarojen tunnistaminen ja toimenpiteiden suunnittelu

Palveluntarjoaja: Tampereen Vihuri				Päiväys: 3.4.2018	
Tarkasteltava palvelu: Melonnan peruskurssi				Tekijät: Pertti Peussa ja Jani Raipala	
Palvelun osa, toiminto tai laite	Kuluttajiin kohdistuvat vaarat ja niiden syyt	Tyypilliset seuraukset	Nykyiset toimenpiteet vaaran poistamiseksi tai (kursiivilla) pienentämiseksi	Ovatko nykyiset toimenpiteet riittäviä?	Lisätoimenpiteet turvallisuuden parantamiseksi (tärkeys 1-3) ¹
Kurssilaiset kulkevat rantalaiturille ja takaisin	Kaatumisaltis (sora)rinne laitureille, varsinkin kajakkia kantavat heikommat henkilöt	Kaatuminen, asfaltti-ihottuma, kajakki voi myös pudota päälle	Kajakkia ohjeistetaan kantamaan parina.	☒ Kyllä ☐ Ei	2 - Rinteen kulukelpoisuutta parannettava; mahdollisesti vajalaajenuksen yhteydessä.
Kurssilaiset kulkevat kurssipäivinä vajassa useamman kerran yläkertaan ja alas.	Portaat vaikeakulkuiset (vanha rakennus), ja varsinkin alaspäin tultaessa kajakkien keuloihin voi kompastua, tai pää osuu palkkiin. Ei kaidetta.	Kaatuminen portaissa. Mustelmia, katkennut luu, aivotärhdys tai niskavamma.	Portaikön sähkövalaistusta lisätty.	☒ Kyllä ☐ Ei	2 - Parannetaan vajalaajenuksen yhteydessä.
Koulutus aallonmurtajan ulkopuolella	Kurssilainen kaatuu kajakillaan aivan aallonmurtajan tai veneseuran louhikko-penkereen edustalla.	Luode-, pohjois-, tai koillistuuli aaltoineen painaa kurssilaisen ja rescuttajan päin kivilouhikkoa. => Mustelmia, ja mahdollisesti aivotärhdys tai sijoiltaan mennyt nivelkin.	Aalokkomelonnessa ohjeistettu pitämään 25m etäisyys em. aallonmurtajiin ja louhikkoon, jotta ohjaaja ehtii rescuttaa tai opastaa rantautumaan.	☒ Kyllä ☐ Ei	

¹ Vaikka tähänastiset toimenpiteet olisi edellä todettu riittäviksi, voi olla järkevää ja kannattavaa toteuttaa helppoja ja halpoja toimenpiteitä turvallisuuden parantamiseksi edelleen. Toimenpiteiden tärkeys: 1 = Turvallisuuden kannalta kiireellinen toimenpide, toteutetaan välittömästi. 2 = Vähemmän kiireellinen toimenpide, joka voidaan toteuttaa myöhemmin. 3 = Lisäselvityksiä vaativa toimenpide-ehdotus.

Koulutusretki Tapatoraan	Sää pahenee Tapatorassa ollessa; paluumatkasta tulee kurssilaisille liian vaikea	Useita kajakkeja kaatuu, kurssilaiset joutuvat kävelemään Kaupin metsästä vajalle.	Sääennusteiden tarkastus etukäteen.	☒ Kyllä	☐ Ei
Koulutus lähivesillä (jossa 4 uimarantaa)	Kurssilainen tai joku ohjaajista törmää uimariin	Uimari satuttaa päänsä tai ylävartalon. Meloja voi kaatua - pahimmillaan uimarin päälle.	Pidetään etäisyyttä Rauhaniemen ja Kaupinojan uintialueisiin, rantautuminen vain turvallisuussyistä.	☒ Kyllä	☐ Ei
Kajakin käsittely ja kantaminen	Kantamisesta tai kaatumisesta aiheutuvat vammat.	Käsi- tai selkävamma. Myös nilkkavamma kaaduttaessa.	Kurssilla näytetään kajakin ergonomisesti oikea nostaminen. Opastetaan kantamaan kajakkia parina. Käsittelyvaiheessa ei kiirettä.	☒ Kyllä	☐ Ei
Luonnonrantaan rantautumisen harjoittelu.	Vaikea maasto (joskus irtolohkareita), kajakin nosto, ja liukkaus.	Käsi- tai selkävamma. Myös nilkkavamma kaaduttaessa.	Kiireen ja tungoksen välttäminen, erityisesti märillä rantakivillä.	☒ Kyllä	☐ Ei
Koulutuksen aikainen vesilläolo.	Kaatumisen vahingossa. Syynä mm. vaillinainen melontataito, toisen melojan ojentama esine, törmäys johonkin pinnalla tai pinnan alla, aalto, jopa äkillinen tuulenpuuskakin.	Kajakki kaatuu. Jos pinnan lähellä kivi tms. kovaa, saa meloja mustelman tai kovan tällin päähänsä.	Ennakko-ohjeistus kaatumistilanteesta kurssilaisille - mm. aukkopeiton oikea kiinnitys ja irrotus, melontareitin valinta sään mukaan, järkevä etäisyys rantaan. Kurssilaiset ovat koko ajan jonkun ohjaajan näkökentässä. Ohjaajien tarkkaavaisuus, vältetään vedenalaisia kiviä tai verkkoja, useita apuohjaajia. <i>Kurssilaisella varavaatteet mukana vesitiiviisti, ohjaajilla ladattuja puhelimia vesitiiviisti, ohjaajilla kyky antaa ensiapua, sekä puhelin soittaa 112 tarvittaessa.</i>	☒ Kyllä	☐ Ei
Koulutuksen aikainen vesilläolo kesän ensimmäisillä kursseilla, kun vesi on kylmää (ja kurssilaisilla on huono varustus kylmään veteen).	Ks. yllä.	Ylläolevan lisäksi kylmään veteen kaatunut voi ihmisen luontaisen reaktion vuoksi vetää vettä henkeensä. Kylmä vesi myös kylmettää uimarin nopeasti.	Ks. yllä, lisäksi melottava vieläkin lähempänä rantaa. <i>Ohjaajilla on tiedossa vedenhaukkomisreaktion mahdollisuus, sekä ymmärrys ripeän toiminnan tärkeydestä kylmän veden aikaan.</i>	☒ Kyllä	☐ Ei

Koulutuksen aikainen vesilläolo aallonmurtajien lähellä.	Ks. yllä.	Kurssilainen saattaa rantautua ohjaajilta kysymättä louhikkoon, ja saada mustelmia tai jopa nilkkansa sijoiltaan.	<i>Lähin ohjaaja neuvoo rantautumisen lähistön helpoimpaan paikkaan. Varotaan kaatumista, nilkkaa jne.</i>	☒ Kyllä ☐ Ei	
Koulutuksen aikainen vesilläolo kalapyydyksen lähetyvillä, tai kun pinnan alla on jotain takertuvaa.	Ks. yllä.	Kaatonut sotkeutuu kalapyydykseen, tai pinnan alla olevaan esim. polkupyöränraatoon.	<i>Koulutusalueella ei tiettävästi ole kalapyydyksiä. Ohjaajilla on puukkoja. Liivit kelluttavat. Tarvittaessa ks. alla.</i>	☒ Kyllä ☐ Ei	
Koulutuksen aikainen vesilläolo.	Kurssilaisella (tai ohjaajalla) piilevä tai peitelty sairaus tai vamma, joka vaikuttaa jaksamiseen, tajuntaan, tai tasapainoon. Muu tapaturma.	Kurssilainen kaatuu, mutta jää tajuttomana veden alle.	Terveystila ennakkotiedustellaan kurssilaisilta. Ohjaajat ovat harjoitelleet tajuttoman pelastamista. <i>Hand of God -pelastus, tai ohjaajat sukeltavat ja vetävät henkilön pään pinnalle. Soitetaan 112.</i>	☒ Kyllä ☐ Ei	
Ks. yllä.	Uupumus. Heikko energia / nestetasapaino	Kurssilainen ei enää jaksaa tai halua osallistua opetukseen, mutta pystyy itsenäiseen toimintaan	Terveystilan ennakkotiedustelu. <i>Kurssilainen ohjataan rantaan, ja arvioidaan suoriutuuko hän yksin kotiin/hoitoon. Tarvittaessa autetaan.</i>	☒ Kyllä ☐ Ei	
Ks. yllä.	Heikko energia / nestetasapaino	Ohjaaja huomaa kesken kurssin, ettei kykene tehtäviinsä	<i>Oma ilmoitus ja sijaisen nopea etsintä. (Mahdollisesti ohjaajia on kurssilla riittävästi ko. kurssipäivän loppuun viemiseen)</i>	☒ Kyllä ☐ Ei	
Koulutukseen kuuluva melonta Tapatoraan tai muualle.	Tuuli, aallokko, ukkonen.	Kaatuminen, tai peräti salamanisku.	Vastuuohjaaja varmistaa sääennusteista etukäteen, sekä kurssin olosuhteista lähdetäänkö retkelle lainkaan. <i>Normireskukset tai hinaus. Jos ukonilma tullut 'päälle', evakuoidaan kurssi lähimpään ukkosenjohdattimelliseen suojaan, kuten vaja, Kaupinojan sauna, Koukkuniemen talot, jne. Tapatorassa vastuuohjaaja päättää toimenpiteet.</i>	☒ Kyllä ☐ Ei	

Ks. yllä	Yhden kurssilaisen palattava vajalle kesken retken (lääkkeet, meno, ...); ohjaaja lähtee saattamaan.	Ohjaaja:kurssilainen -suhde saattaa heiketä huonommaksi kuin 1:5.	Jos 1:5 sääntö rikkoutuu, vastuuhjaaja päättää palaako koko kurssi, vai voidaanko jatkaa tyvenen ja lämpimän kelin, hyväkuntoisten kurssilaisten jne yhteisvaikutuksen turvin.	☒ Kyllä	☐ Ei	
Koulutuksen aikainen vesilläolo.	Kalustossa tai varusteissa on haitallisia vikoja.	Vaikea meloa, kajakki täytyy vedellä, kaatuminen, melontaliivit eivät kelluta riittävästi tai irtoavat, jne.	Normaali kalustosta huolehtiminen. Melontaliivit tarkistetaan 5v välein, viimeksi v. 2019.	☒ Kyllä	☐ Ei	
Koulutuksen aikainen vesilläolo.	Nesteen tai ravinnon vähäisyys, liian rasittava melontasuoritus, tai liian vähän taukoja	Ei jaksu muiden mukana, eikä opi. Kaatuminenkin mahdollista.	Kurssilaisten toivotaan ottavan evästä, nestettä ja hattu mukaansa, lyhyt tauko n. tunnin välein, seurataan kurssilaisia ja kysytään taukotarvetta. <i>Taukojen pitäminen, kurssiohjelman keventäminen.</i>	☒ Kyllä	☐ Ei	

Liite 7.

Lasten ja nuorten melontakoulun turvallisuussuunnitelma

1. Yleistä

Kohderyhmä: Tampereen Vihurin lasten ja nuorten melontaharjoitukset
Palvelun tarjoaja: Tampereen Vihuri, (Toimisto: Rauhaniementie 25, 33180 Tampere)
Suunnitelman tavoite: Melontaturvallisuuden neuvottelukunnan antamaa melonnan turvallisuusohjetta seuraten määrittää toimintatavat lasten ja nuorten melontaharjoituksissa.

Käsitteitä ja määritteitä:

Vastuuohjaaja: harjoitusten suunnittelusta ja toteutuksesta vastaava henkilö
Apuohjaaja: vastuuohjaajan apulainen
Osallistuja: lapsi tai nuori, joka osallistuu harjoitustoimintaan, ei vaadita aiempaa melontakokemusta

Ohjaaja-nimitys ei tässä liitteessä tarkoita melonnan ohjaajakurssin suorittanutta henkilöä.

2. Turvallisuusasioista vastaavat henkilöt ja velvollisuudet

Vastuuohjaaja: Nuorisosaoksen vetäjä (netta@vihuri.info, ks. vajan ilmoitustaulu)

Apuohjaajat: Vastuuohjaajan hyväksymät apuohjaajat.

Muut avustajat: Vastuuohjaajan kutakin harjoituskertaa varten erikseen hyväksymät apulaiset.

- Harjoituksen vastuuohjaaja vastaa, että apuohjaajat ja muut avustajat hallitsevat turvallisuussuunnitelman asiat ja noudattavat niitä harjoituksissa.
- Kaikki ohjaajat osallistuvat harjoitusten turvallisuuden valvontaan.
- Vastuuohjaaja raportoi läheltä piti –tilanteet. Kajakin kaatuminen ilman vakavia seurauksia ei edellytä raportin tekemistä.
- Onnettomuuden sattuessa toimitaan vastuuohjaajan ohjeistuksen mukaan.
- Turvallisuussuunnitelman hyväksyy Tampereen Vihurin johtokunta seuran turvallisuusvastaavan esityksestä.

3. Ennakoitavat vaaratilanteet ja niiden mahdolliset seuraukset

Toimintaan liittyviä mahdollisia vaaratilanteita ja niiden huomioiminen:

- Melojan joutuminen veden varaan kaatumisen seurauksena ja tästä aiheutuva hätäntyminen ja mahdollinen veden haukkominen sekä hypotermia.
 - käytetään asianmukaisia turvavarusteita
- Melominen satama-altaassa tai veneväylällä veneen lähestyessä.
 - valitaan harjoittelualue muu vesiliikenne huomioiden ja tarkkaillaan muuta vesiliikennettä
- Melojan väsyminen, sairaskohtaus, auringossa palaminen, energiavarojen loppuminen ja nestehukka.
 - huolehditaan nestetankkauksesta ja ihon suojaamisesta olosuhteet ja harjoitus huomioiden
 - seurataan melojien fyysistä ja henkistä olotilaa ja valitaan melontapaikka ja harjoituksen rasittavuus oikein

Vaaratilanteiden todennäköisyyteen vaikuttavia tekijöitä ja niiden huomioiminen:

- Osallistujien lukumäärä ohjaaja kohden
 - huolehditaan, että ohjaajien määrä on riittävä
- Sää- ja tuuliolosuhteet
 - huomioidaan olosuhteet ja sopeutetaan harjoitus vallitsevaan tilanteeseen
- Muu vesiliikenne
 - valitaan harjoittelualaue muu vesiliikenne huomioiden ja tarkkaillaan muuta vesiliikennettä

Lisäksi toiminnassa käytetään vain asianmukaisia melonta- ja turvavarusteita, kuten melontaliivejä ja hinausköysiä. Ohjaajat varautuvat harjoittelevien lasten väsymykseen varaamalla tarpeeksi juotavaa sekä valitsemalla melonta-alueen ja reitin riskit huomioiden.

4. Toimenpideluettelo riskien minimoimiseksi

- Osallistujien kanssa keskustellaan mahdollisista vaaratilanteista sekä säännöistä.
- Melontaharjoituksissa käytetään melontaliiviä ja sään mukaisia varusteita.
- Aukkopeitteitä ei käytetä.
- Sää- ja tuuliolosuhteet huomioidaan.
- Osallistujille kerrotaan aurinkovoiteen käyttämisen tärkeydestä.
- Vesille lähdön yhteydessä osallistujille havainnollistetaan ohjaajien käyttämät ääni- ja melamerkit. Perusmerkit ovat:
 - Pillin puhallus kerran = Huomio!
 - Mela pystysuorassa näyttävästi = Tulkaa luo
 - Mela poikittain pään päällä = Seis (toimii parhaiten joukon edessä)
- Melominen tapahtuu aluksi ainoastaan satama-altaassa.
- Kaikki osallistajat ovat vesillä ollessaan aina jonkun ohjaajan näkökentässä.
- Kun lähdetään kauemmas, valitaan kalusto sen mukaan.
- Vältetään veneväyliä.
- Pysytellään lähellä rantaa.
- Valitaan mahdollisimman suojainen ja sopivan pituinen reitti.
- Osallistujia ei oteta enempää, kuin mitä ohjaajat pystyvät valvomaan, ks. kohta 9.
- Huolehditaan, että mukana on juotavaa.
- Ohjaajalla on pääsääntöisesti mukana hinausköysi.
- Mikäli kalustoa ei voi hinata, pysytellään lähistöllä ja jaetaan tarvittaessa osallistajat pienempiin ryhmiin.
- Kaikilta edellytetään uimataittoa.
- Vastuuohjaaja kerää tietoonsa osallistujien huoltajien puhelinnumerot, mahdolliset sairaudet ja muut erityishuomiota vaativat seikat. Tiedot pysyvät luottamuksellisina.

5. Ohjeet ennakoituja onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten

- Vastuuohjaajalla on mukana ladattu puhelin vesitiiviisti, jolla voidaan hälyttää apua.
- Vajalla on ensiapulaukku ja sen sijainti on vetäjien tiedossa.
- Vastuuohjaaja sekä toinen apuohjaajista osaavat antaa ensiapua.
- Apuohjaaja ottaa vastuun, mikäli vastuuohjaajalle tapahtuu jotakin tai hän joutuu lähtemään nuoren kanssa ensiapuun.
- Onnettomuustilanteessa vastuuohjaaja tai tilanteessa läsnä oleva ohjaaja huolehtii onnettomuuteen joutuneesta/joutuneista, ja muut ohjaajat huolehtivat muista osallistujista.

- Tapaturman sattuessa arvioidaan yhdessä tapaturman vakavuus ja sen mukaan annetaan ensiapua, lähdetään käymään ensiavussa tai hälytetään paikalle apua.
- Kaikissa tapauksissa osallistujan huoltajalle ilmoitetaan tapahtuneesta.

6. Turvallisuusasioihin liittyvä perehdyttäminen ja kouluttaminen sekä mahdolliset pätevyys- ja koulutusvaatimukset

- Vastuuohjaaja ja yksi apuohjaajista osaavat antaa ensiapua.
- Vastuuohjaaja ja yksi apuohjaaja ovat täysi-ikäisiä.
- Ohjaajat ovat melontataidoiltaan päteviä toteuttamaan harjoitukset.
- Ohjaajat ovat päteviä työskentelemään lasten ja nuorten kanssa.

7. Käytettävät tilat, välineet, reitit, henkilönsuojaimet ja muu tarpeisto sekä niitä ja niiden huoltoa koskevat vaatimukset

- Melontaharjoituksiin kokoonnutaan Tampereen Vihurin vajalla Näsijärven rannassa, tai Kaukajärvellä melonta- ja soutuseurojen kalustovajalla.
- Melottava järvi on Näsijärvi tai Kaukajärvi.
- Käytettävä kalusto on Tampereen Vihurin omistuksessa olevaa kalustoa.
- Kaluston kunnosta vastaa johtokunta apunaan seuran kalustosta vastaavat.
- Kalusto tarkistetaan ennen kauden aloittamista, ja mahdollisia kauden aikana ilmaantuvia puutteita korjataan pitkin kautta.
- Toiminnassa käytetään lapsille ja nuorille suunnattua kalustoa ja turvavarusteita.
- Turva- ja pelastusvälineet ovat myös Tampereen Vihurin omistuksessa, ja niistä vastaa johtokunta.
- Ensiapulaukku, hinausköydet ja pilli sijaitsevat vajan toimistossa.
- Vastuuohjaaja pitää pilliä mukanaan harjoituksissa sekä käyttää ohjaajan melontaliiviä.

8. Olosuhderajoitukset

Säätila, ilman ja veden lämpötila, tuulen voimakkuus ja suunta huomioidaan melontaharjoituksissa käyttämällä asianmukaisia varusteita sekä valitsemalla kalusto ja melottava paikka niiden mukaan. Tarvittaessa pysytellään ainoastaan satama-altaassa, mutta jos tuuliolot ovat vaaralliset, ei mennä vesille ollenkaan. Säätilan äkillinen muuttuminen huomioidaan pysyttelemällä sopivalla etäisyydellä vajasta sekä tarpeeksi lähellä rantaa. Harjoitus keskeytetään vastuuohjaajan harkinnan mukaan vallitsevien olosuhteiden aiheuttaessa riskitekijöiden kasvamisen.

9. Harjoituksen turvallinen osallistujamäärä eri olosuhteissa sekä harjoitukseen osallistuvien terveydentilaa, fyysistä kuntoa, kokemusta, koulutusta, kielitaitoa ja muita vastaavia seikkoja koskevat vaatimukset

- Osallistujia otetaan harjoituksiin enintään viisi yhtä ohjaajaa/apuohjaajaa kohden.
- Kaikilta edellytetään uimataitoa.
- Huoltajat täyttävät lomakkeen, jossa tiedustellaan lasten ja nuorten mahdollisista sairauksista ja muista erityishuomiota vaativista seikoista.
- Osallistujien alaikäraja on 8 vuotta (alle 8-vuotiaiden kohdalla käytetään tapauskohtaista harkintaa, huomioiden melojan pituus, joka vaikuttaa välineiden sopivuuteen, sekä uimataito).

10. Toiminnan vaikutuspiirissä olevien muiden kuin asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi tarpeelliset toimenpiteet

Melontaharjoitukset eivät aiheuta vaaratilanteita katsojille, sivullisille tai ohikulkijoille.

11. Miten erilaiset onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteet kirjataan ja miten näin kerättyä tietoa käytetään hyväksi turvallisuustoiminnan kehittämisessä

Onnettomuuksista ja läheltä piti –tilanteista raportoidaan johtokunnalle ja tarvittaessa liitolle. Poikkeavat tapahtumat analysoidaan tapauskohtaisesti Vihurin toimesta ja mietitään vastaavien tapausten varalle ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä. Kajakin kaatuminen ilman vakavia seurauksia ei edellytä raportin tekemistä.

12. Miten turvallisuusasiakirjaan ja -suunnitelmaan sisältyvät tiedot saadaan palvelun tarjoamisessa mukana olevien tietoon

Turvallisuusasiakirja ja sen liitteet 1, 2, 5, 7 ja 9 käydään läpi vastuu- ja apuohjaajien kanssa, minkä jälkeen he allekirjoittavat liitteen 3. Lasten ja nuorten kanssa keskustellaan turvallisuusasioista. Turvallisuussuunnitelma laitetaan nähtävälle vajan ilmoitustaululle. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.

13. Miten tietojenantoasetuksessa (Valtioneuv. asetus kulutustavaroista ja kuluttajapalveluksista annett. tiedoista 613/2004) säädetyt tiedot annetaan palveluun osallistuville ja palvelun vaikutuspiirissä oleville

Osallistujille kerrotaan mahdollisista vaaratilanteista heti ensimmäisellä harjoituskerralla sekä syvennetään ymmärrystä, kerrataan opittua ja parannetaan omaa arviointikykyä kerta kerralta kesän aikana. Turvallisuuteen ja kaluston käyttöön liittyvät asiat, käyttäytymisohjeet ja vahinkotilanteessa toimiminen käydään rauhassa läpi kiireettömässä tilanteessa. Osallistujien huoltajien kanssa keskustellaan tarvittaessa varusteisiin ja turvallisuuteen liittyvistä asioista. Ennen ensimmäistä harjoituskertaa osallistujille lähetetään tiedote, jossa kerrotaan vaatetuksesta ja tarpeellisista mukaan otettavista asioista.

Liite 8.

Soveltavan melonnan turvallisuussuunnitelma

Toiminnan kuvaus

Soveltava melonta on tarkoitettu MS tautia sairastaville, ja sen järjestelyissä on pyritty huomioimaan taudin aiheuttamat rajoitukset. Soveltavaan melontaan kuuluu myös koulutusta, jossa opetellaan melonnan perustaitoja ja melontaturvallisuuden perustietoja. Tämän osana voivat halukkaat osallistujat myös suorittaa EPP1 -taitokokeen.

Toimintapaikka

Melonta alkaa Rauhaniemen suojaisammalta uimarannalta, sen parkkipaikan puoleisesta päästä (N61°30,881', E023°47,148'). Melonnan keskeisin toiminta tapahtuu Rauhaniemen uimarannan suojaisissa vesissä ja Tampereen Vihurin vajan edustan satama-altaassa. Osallistujien taitojen karttuessa sekä sään salliessa voidaan meloa myös rantaa seuraten Rauhaniemen ja Tapatoran saaren (N61°31.331', E023°49.900') välisillä vesialueilla, tai Koukkunimen vanhainkodin/Rauhaniemen sairaalan lahdelta.

Turvallisuudesta vastaavat

Kurssijaos nimeää jokaiselle kurssille vastuunohjaajan ja tarvittavan määrän apuohjaajia. Vastuunohjaajien on tunnettava MS taudin melontaa vaikeuttavat seikat, ja hänellä on oltava vähintään Suomen Kanoottiliiton tai Melonta- ja Soutuliiton melonnanohjaajan pätevyys ja riittävä kokemus kurssin turvalliseen toteuttamiseen. Apuohjaajalla on oltava melonnan perustiedot ja -taidot. Vastuu- ja apuohjaajien kanssa käydään tämä turvallisuusasiakirja läpi ml. sen liitteet 1, 2, 5, 8 ja 9, minkä jälkeen he allekirjoittavat liitteen 3.

Osallistujat

Alle 18-vuotiaalla on oltava huoltajan kirjallinen suostumus. Melontatietoja ja -taitoja ei edellytetä, mutta osallistujan on kyettävä pidättämään hengitystään joutuessaan mahdollisesti yllättäen veden alle, sekä kyettävä hallitsemaan pään asentoa ilman tukea, sekä kuuntelemaan ja kommunikoimaan. Päähteiden vaikutuksen alaisena kurssille osallistuminen on kielletty.

Ennakkotiedotus

Osallistujille tiedotetaan etukäteen pääsyvaatimuksista ja suositeltavasta varustuksesta:

- sopiva ulkoiluvaatetus: melontavaatteita tai esim. uima-asu alle, lämpökerrasto (ei puuvillaa), lämmin paita, tuulenpitävä ja vettähylkivä päällysasu (tuulipuku)
- pehmeät, ohutpohjaiset, kastumista sietävät jalkineet tai villasukat tai avojalat
- päähine: lippis tai pipo
- aurinkolasit, eivät pakolliset
- kumilanka/naru silmä- tai aurinkolasien kiinnitykseen
- juotavaa juomapulloon tai termariin, pientä evästä
- aurinkovoidetta
- pyyhe
- vaihtovaatekerta vesitiiviisti pakattuna (esim. kahden kiinni solmitun muovipussin sisään)

Sovelletun melonnan riskikartoitus

Mahdollisia syitä	Riski	Riskin lisäpiirteet	Mahdoll.	Seuraus	Vakavuus	Riskin hallinta
Epätasainen maasto tai liukkaus	Kaatuminen rannassa/maissa	Normaali toiminta rannassa, kajakkiin nousu/poistuminen	1	2	2	Lähtö- ja paluuranta on tasainen ja loiva hiekkaranta. Huolellinen toiminta; kiireen ja tungoksen välttäminen, varsinkin jos märkiä rantakiviä (erityisesti retki!).
Vaillinainen melontataito, törmäys johonkin pinnalla tai pinnan alla olevaan, aalto (ja ehkä äkillinen tuulenpuuska?)	Kajakki kaatuu	Veden lämpötila kesäinen	1	1	1	Aukkopeiton käyttö sallittu vain hyväkuntoisille. Ennako-ohjeistus kaatumistilanteesta osallistujalle; retki sään salliessa, järkevä etäisyys rantaan. Ohjaajien tarkkaavaisuus, vältetään vedenalaisia kiviä tai verkkoja, useita ohjaajia. <i>Osallistujalla varavaatteet mukana vesitiiviisti, ohjaajilla ladattuja puhelimia vesitiiviisti, ohjaajilla kyky antaa ensiapua hypotermia- tai hukkumisvaarapotilaalle, sekä soittaa hätäpuhelu tarvittaessa.</i>
		Veden lämpötila kylmä, huono vaatetus kylmään veteen (=kaikki kurssilaiset)	1	2	2	Yllä oleva, ja lisäksi melottava vieläkin lähempänä rantaa, ohjaajilla on tiedossa vedenhaukkomisreaktion mahdollisuus, sekä ymmärrys ripeän toiminnan tärkeydestä kylmän veden aikaan.
		Vaikeaan irtolohkare-rantaan uimalla rantautuva; paleltaakin	1	2	2	Ks. yllä. <i>Lähin ohjaaja neuvoo rantautumisen lähistön helpoimpaan paikkaan ja auttaa. Varotaan nilkkaa jne.</i>
		Kaatunut tarttuu kalaverkkoon	1	2+	2+	Vältet. verkkoja. <i>Ohjaajilla puukkoja ja kaikilla liivit.</i>
Kurssilaisella MS:n lisäksi piilevä vamma, joka vaikuttaa jaksamiseen, tajuntaan, tai tasapainoon. Tai ohjaajalla. Tapaturma melonnan aikana.	Sairaskohtaus tai tapaturma vesillä	Kurssilainen kaatuu, ja pää jää veden alle => ks. yllä.	1	3	3	Terveystilan ennakkotiedustelu yms. Ohjaajat ovat harjoitelleet tajuttoman pelastamista. <i>Hand of God tms.</i>
		Kurssilainen ei jaksu/kykene osallistumaan opetukseen, mutta pystyy itsenäiseen toimintaan	1	1	1	Terveystilan ennakkotiedustelu. Osallistuja ohjataan satama-altaaseen, ja arvioidaan kannattaako jatkaa melontaa. <i>Tarvittaessa autetaan rantaan.</i>
		Ohjaaja tai apuohjaaja huomaa kesken kurssin, ettei kykene tehtäviinsä	1	2	2	Oma ilmoitus ja sijaisen nopea etsintä. Mahdollisesti ohjaajia on riittävästi ko. melontasession loppuun viemiseen.
Tuuli, aallokko, ukkonen	Kaatuminen, salamanisku	Retki käy vaikeaksi ja jopa vaaralliseksi (erit. ukkonen!)	1	1-3	1-3	Vastuuohjaaja varmistaa sääennusteista etukäteen, sekä melonnan aikana säätä valvotaan ja muutetaan tarvittaessa ohjelmaa; esim. lopetetaan aikaisemmin.
Kalustossa/varusteissa puutteita	Välinerikko		1	2-	2-	Normaali kalustosta huolehtiminen.
Nesteen tai ravinnon vähäisyys, liian rasittava melontasuoritus, tai liian vähän taukoja	Uupuminen		2	1	2	Osallistujien kajakissaoloajat pidetään lyhyinä ja taukoja pidetään usein. Osallistujien toivotaan ottavan evästä, nestettä ja hattu mukaansa. Seurataan kurssilaisia ja kysytään taukotarvetta usein. <i>Taukojen pitäminen, kurssiohjelman keventäminen.</i>

Ohjaajien ennakoivat toimenpiteet ennen kurssipäiviä

Osallitujien enimmäismäärä on **12**. Varmistetaan ennalta, että sitoutuneita ohjaajia ja apuohjaajia on yhteensä niin paljon, että osallistuja : ohjaaja –suhde on 4 : 1 tai pienempi.

Vastuuhjaaja asettaa matkapuhelimeensa, tablettiin sekä tietokoneeseensa linkit Ilmatieteen laitoksen, Forecan ja Norjan meteorologisen instituutin ennustesivuille, joilta voi nopeasti tarkistaa Tampereen paikallissään. 17.5.2016 nämä linkit olivat:

<http://ilmatieteenlaitos.fi/saa/tampere>

<http://www.foreca.fi/Finland/Tampere>

http://www.yr.no/place/Finland/Western_Finland/Tampere/hour_by_hour.html

Ohjaajien toimenpiteet kurssipäivinä ja aloittelijamelonta-iltana klo 12 ja 17 välillä

Vastuu- ja apuohjaajat lataavat vesillä käyttämänsä matkapuhelimet ja pakkaavat ne vesitiiviisti niin, että hätäpuhelut ovat aina mahdollisia rannasta tai vesiltä.

Vastuuhjaaja tarkistaa paikallissään kaikilta kolmelta y.o. ennustelinkiltä. Satama-altaasta EI lähdetä retkille, jos kaksi kolmesta ennusteesta sisältää melonnan aikana:

- a) ukkosta salamointeineen (voidaan nopeasti poistua kajakeista jos ukkonen päällä), tai
- b) 4 m/s tai enemmän tuulta lännen ja pohjoisen väliltä (olosuhteet osallistujille vaikeita)

Muuten vastuuhjaaja saa päättää ennusteen, havaittujen sääolosuhteiden (aallokon vaikeus, haittaako tuuli, sade, sumu, jne), sekä osallistujien siihenastisen melontakokemuksen pohjalta, kuinka sen illan kurssiohjelma totutetaan.

Vastuu- ja apuohjaajilla oltava vähintään mukana: jokaisella pilli ja kontaktihinausköysi, 1 ladattu matkapuhelin vesitiiviisti pakattuna, retkellä lisäksi 1 puukko, 1 varamela ja 1 ensiapulaukku.

Osallistujien käyttämät kajakit, melat, melontaliivit yms. tarvittavat varusteet on järkevää kuljettaa lähtöpaikalle esim. hinaamalla ne vajan laiturilta, sekä tuoda takaisin samalla tavoin.

Kurssinaikaisia toimintaohjeita

Kajakkia valittaessa tarkastetaan, että mahdollisesti käytettävissä laipiottomissa kajakeissa (mm. Voyager) on kellukepalat, ja muissa kajakeissa lastiluukut ovat kiinni.

Kaikilla on oltava melontaliivit päällä ja oikein puettuina (myös haararemmi kiinnitettynä malleissa, joissa remmi on), kun ollaan vesillä.

Pääsääntöisesti kaikki ohjaajat käyttävät aukkopeittoja, mutta osallistujat eivät. Tosin hyväkuntoisten osallistujien kohdalla voidaan sallia helposti irrotettavan aukkopeiton käyttö. Tällöin aukkopeiton käyttö opastetaan hänelle rannalla.

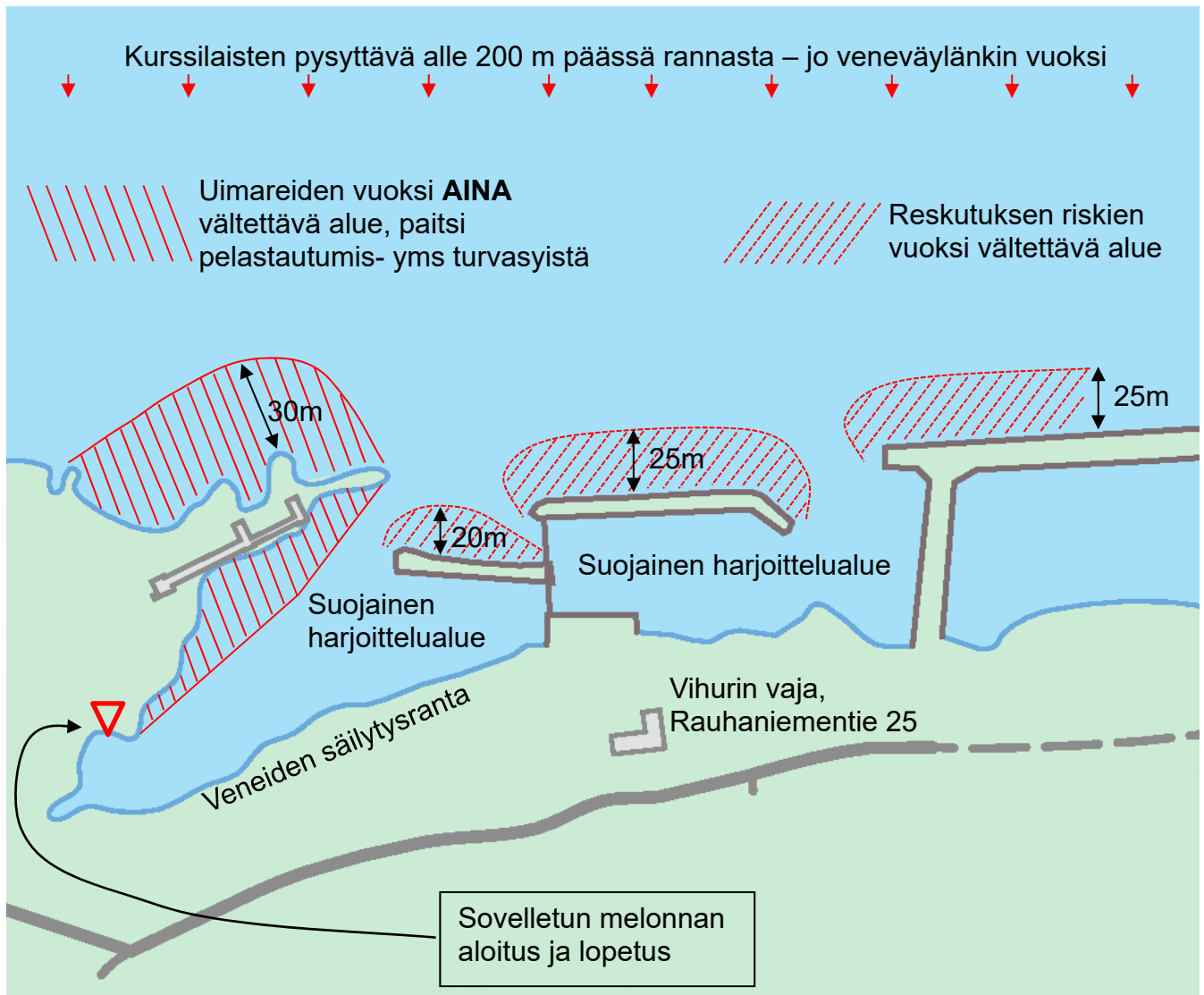
Vesillä oltaessa jokainen osallistuja on koko ajan vähintään yhden ohjaajan näkökentässä. Ohjaajat laskevat osallistujien lukumäärän säännöllisesti vesillä.

Kajakkiin meno tapahtuu hiekkarannalla (N61°30,881', E023°47,148'), minkä jälkeen osallistujat työnnetään vesille. Ohjaajat avustavat. Osallistujille näytetään ääni- ja melamerkit, joita tullaan käyttämään. Suositus merkeistä on kuvan 4 jälkeen.

Jos ukonilman välähdyksen ja jyrinän välillä on alle 10 sekunnin aika, rantaudutaan ja haetaan suojaa Vihurin vajasta, parkkipaikan autoista, tai retkellä esim. Kaupinojan saunalta. Suojassa voidaan ukonilman ajan kerrata opittua, kertoa jokamiehen oikeuksista ja harkiten melontaretkistä, tms.

Ohjaajat pitävät huolta siitä, että jos osallistujat kaatuvat, he pääsevät myös ulos kajakista. Tarvittaessa ohjaaja tekee ns. Hand of God reskutuksen, tai vetää osallistujan pään pintaan muilla keinoin, vaikka sukeltamalla pois kajakistaan (ks. toimintaohje onnettomuus- ja vahinkotilanteissa).

Jos osallistuja kaatuu, hän ui normaalisti rantaan ohjaajan neuvomaan paikkaan, tai ohjaaja pyytää osallistujaa tarttumaan ohjaajan kajakin takapäähän kantokahvaan ja vetää kajakillaan hänet rannan lähelle. Toinen ohjaaja huolehtii osallistujan kajakista ja melasta. Rannassa kajakki tyhjennetään vedestä, ja tarvittaessa vaihdetaan kuiva vaatekerta. Muut ohjaajat jatkavat normaalisti muiden osallistujien kanssa, tai osallistujat kootaan odottamaan ns. lauttaan, jos ollaan retkellä.

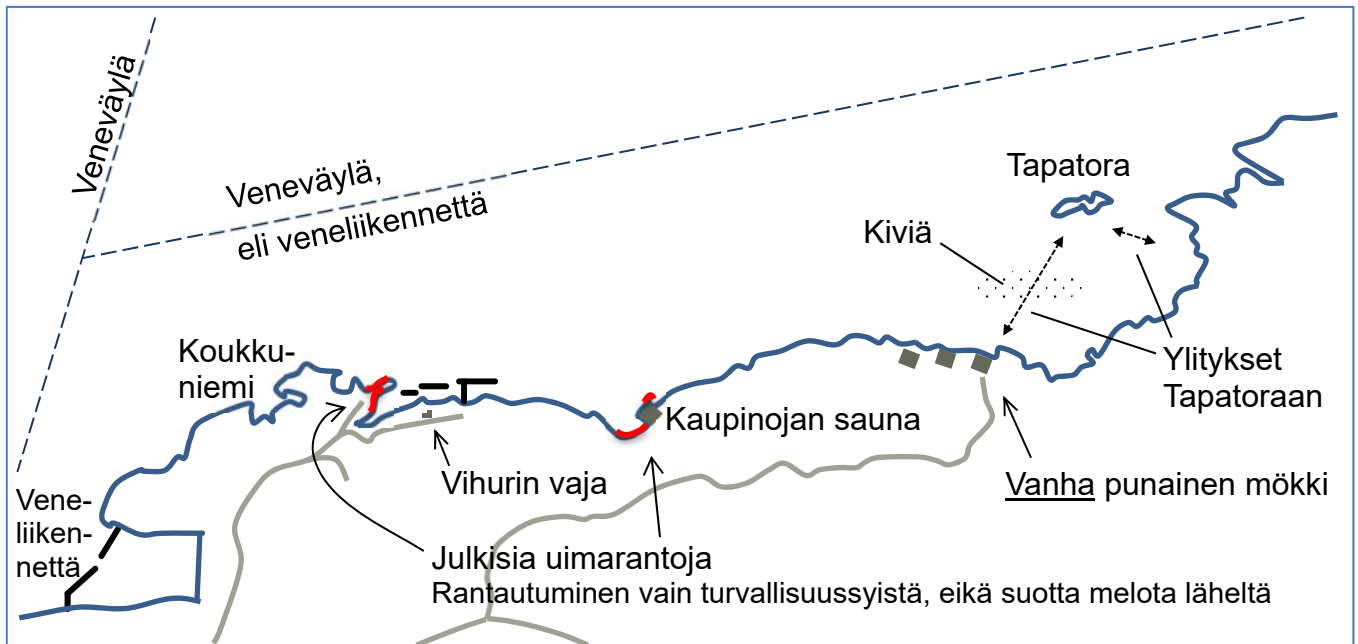
Kuva 4 Melonta-alueet Vihurin vajan läheisyydessä. Jos päätetään meloa suojaisten satama-altaiden ulkopuolella, on se tehtävä riittävän kaukana (n. 25m) rantalouhikoista. Rantalouhikoihin ajautuminen altistaa helposti mustelmille tai jopa tukinivelen sijoiltaanmenolle, jos louhikkoon päätetään rantautua.

Satama-altaan ulkopuolella melottaessa ryhmä pidetään yhdessä. Ryhmän kärjessä ja takana meloo ohjaaja. Edetään hitaimman melojan mukaan; kärjen ohjaajan on katsottava säännöllisesti taakseen ettei vauhti ole liian kova. Etäisyys rantaan pidetään aina alle 50 m.

Julkisille uimarannoille (ks. kuvat 3 ja 4) rantautumista vältetään, ellei tämä ole välttämätöntä kaatuneen melojan auttamiseksi, tai vakavamman hätätilanteen vuoksi.

Tapatoran retkellä Kaupinojan jälkeen mahdollisesti oleva kalastusverkko (ks. kuva 4) on tyypillisesti voitu kiertää rannan puolelta. Ensimmäisenä melova ohjaaja tarkastaa tilanteen ja päättää reitistä. Jos verkko joudutaan ylittämään, on yksi ohjaajista koko ajan ylityspaikalla auttamassa tarvittaessa, esim. painamalla verkkoa alas ettei se tartu evään tai peräsimeen.

Lähestyttäessä Tapatoraa on n. 500 m ylitys, jonka aloituspaikka on vanhan punaisen mökin edustalta. Ylityksen keskivaiheilla on matalaa ja vaarana on meloa kiville. Tämä kerrotaan osallistujille ja kehoitetaan seuraamaan ohjaajaa. Jos on hankalaa aallokkoa, saareen päästään turvallisemmin kiertämällä Tapatoran lahti rantojen läheisyydessä pitäen 50 m turvaetäisyys rantaan mm. kivien välttämiseksi.

Kuva 5. Sovelletun melonnan retkellä huomioitavaa

Osallistujien kanssa suositellaan käytettäväksi seuraavia perusmerkkejä:

- Pillin puhallus kerran = Huomio!
- Mela pystysuorassa näyttävästi = Tulkaa luo / saa tulla / reitti selvä
- Mela poikittain pään päällä = Seis / älkää tulko

Ohjaaja merkitsee vajakirjaan osallistujien ja ohjaajien henkilölukumäärän, kun kajakit palautetaan vajalle.

Onnettomuuskirjanpito ja läheltä piti –tilanteiden raportointi

Onnettomuuden tai vakavan läheltä piti -tilanteen jälkeen täytetään läheltä piti raportti, ks Liite 4. Raportissa kerrotaan, mitä tapahtui ja milloin. Kurssilainen ja vastuuohjaaja allekirjoittavat raportin. Raportti toimitetaan johtokunnalle kun turvallisuusvastaava on kommentoinut sen.

Kajakin kaatuminen ilman vakavia seurauksia ei edellytä raporttia.

Liite 9.

Alilämpöisyyden (hypotermian) ensiapu

Kylmäsokki

Kun ihminen esim. putoaa yllättäen kylmään veteen, laukaisee tämä joukon vasteita. Elimistö toimii refleksinomaisesti ensimmäisten sekuntien ajan. Paniikki ja pakokauhun tunne saavat uhrin "haukkomaan henkeä", jolloin hän voi pinnan alla vetää vettä keuhkoihinsa. Liikahengittäminen pinnan yläpuolella taas laskee veren hiilidioksidipitoisuutta, mikä heikentää tajunnan tasoa.

Hypotermisen uhrin auttaminen

Tajuissaan oleva ja liikuntakykyinen uhri

Tajuissaan oleva uhri voi vaipua tajuttomuuteen ensiavun ja kuljetuksen aikana. Hoitavalle lääkärille tiedot taudeista, lääkkeistä tai alkoholista ovat tärkeitä.

Jos uhri puhuu, kysy seuraavia asioita:

- Onko muita uhreja?
- Onko uhri tietoinen ajasta ja paikasta; muistaako hän kuinka kauan on ollut kylmässä?
- Onko hän nauttinut lääkkeitä tai alkoholia? (kiinnostaa hoitavaa lääkärinä)
- Sairastaako hän esim. hengitys- / verenkiertoelinsairauksia, tai diabetesta? (=> lääkäri)
- Onko hänellä vilunpuistatuksia?
- Onko hänellä kivuliaita alavatsan kouristuksia?
- Ovatko raajat tunnottomat?

Jos uhri pystyy liikkumaan:

- Vaihda märät vaatteet kuiviin. Anna tarvittaessa omia vaatteitasi ja hattu. Suojaa tuulelta.
- Anna hänelle lämmintä, sokeripitoista juotavaa.
- Pidä hänet rauhallisena liikkeessä ja toimita huonelämpöön.
- Upota kädet ja jalkaterät n. 42-43 °C veteen, lisää samalla muuta vaattetusta.
- Värisevän uhrin voit viedä lämmittelemään alalautelle esim. **haaleaan** saunaan (40-50 C)
- Huolehdi, että uhri nauttii riittävästi nestettä lämmittelyn aikana.

Tajuton tai liikuntakyvytön uhri

Soita hälytysnumeroon 112, sillä potilas on toimitettava sairaalaan. Hypotermista uhria on vältettävä hieromasta (verenkierron vilkastuminen voi aiheuttaa jälkijäähtymisen). Älä nosta tai kuljeta kainaloista, äläkä liikuttele rajusti, ettet tahattomasti laukaise hengenvaarallista sydämen kammiovärinä. Älä anna alkoholia. Puhu uhrille ja rohkaise häntä!

- Vaihda märät vaatteet kuiviin, jos mahdollista. Anna vaikka osa omista vaatteistasi.
- Vältä turhaa liikuttelua, yritä pitää uhri makuuasennossa
- Kääri uhri huopiin tai makuupussiin ja suojaa tuulelta hypopussukalla, jätessäkillä, pressulla tai muulla ilma- ja vesitiiviillä materiaalilla. Jätä hengitystiet avoimeksi.
- Toimita uhri huoneenlämpöön. Kuljeta varovasti kylkiasennossa.
- Tajuissaan olevalle: anna lämmintä, sokeripitoista juotavaa
- Tajuttomalle: älä yritä juottaa.

muokattu lähteestä: http://www.suh.fi/tiedotus/pelasta_ja_pelastu/hypotermia, 2.12.2014